

AKTUALITĀTES

LAD paziņojumi un grozījumi normatīvajos aktos

Pieteikšanās uz Kredītu fonda līdzekļu aizdevumiem

Lauku atbalsta dienests (LAD) izsludina pieteikšanos uz Kredītu fonda līdzekļu aizdevumiem saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 664 „Kārtība, kādā tiek administrēts un uzraudzīts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai, lauku un zivsaimniecības attīstībai, izveidojot kredītu fondu”. Aizdevumi tiks izsniegti eiro vai latos. Kredītu fonda aizdevumi tiek piešķirti šādos Lauku attīstības programmas 2007.-2013. gadam pasākumos:

- „Lauku saimniecību modernizācija”; kopējais publiskais finansējums – Ls 13 392 595;
- „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana”; kopējais publiskais finansējums – Ls 4 834 916;
- „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai”; kopējais publiskais finansējums – Ls 6 088 184;
- „Tūrisma aktivitāšu veicināšana”; kopējais publiskais finansējums – Ls 656 523.

Kredītu fonda aizdevumi tiek piešķirti Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadam 2. prioritārā virziena „Akvakultūra, zveja iekšējos ūdeņos, zivsaimniecības un akvakultūras produktu apstrāde un mārketing” pasākumos „Investīcijas akvakultūras uzņēmumos” un „Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde un mārketing” ar kopējo publisko finansējumu Ls 1 759 326 apmērā.

Pieteikšanās uz otro kārtu notiek **2011. gadā no 13. janvāra līdz 31. decembrim**. Iesniegumi Kredītu fonda līdzekļu saņemšanai jāiesniedz bankās vai krājaizdevu sabiedrībās līdz 2011. gada 31. decembrim.

Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu

2011. gada 21. janvārī stājās spēkā grozījumi MK noteikumos Nr. 792 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības kārtība pasākuma „Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu” īstenošanai”.

Ar grozījumiem pieņemts, ka turpmāk atbalsta pretendents procentuāli norādīs ieguldīto izmaksu sadali starp lauksaimniecības un mežsaimniecības zemēm par tajās veiktajiem būvniecības, rekonstrukcijas un renovācijas darbiem. Sagatavotie grozījumi nodrošinās to, ka meliorācijas sistēmu rekonstrukcijas vai renovācijas projekts iesniegumā tiks norādīts kā viens vesels, nedalot to pa aktivitātēm. Tāpat precizēts iesniedzamo dokumentu saraksts, kā arī vienkāršota projekta iesnieguma forma un veikti citi redakcionāli grozījumi.

Grozījumi valsts un ES atbalsta saņemšanai lauku un zivsaimniecības attīstībai

2011. gada 29. janvārī stājās spēkā grozījumi MK noteikumos Nr. 783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai”.

Būtiskākie grozījumi:

- pasākumos, kur var pieteikties fiziska persona (kas plāno uzsākt saimniecisko darbību), projekta īstenošanu var uzsākt tikai pēc komersanta statusa iegūšanas;
- iesniedzot Maksājuma pieprasījumu, vairs nav obligāti jāiesniedz Maksājuma uzdevumi, varēs iesniegt konta izdrukus. Par projektiem, kuriem maksājuma pieprasījumā iekļautā attiecināmo izmaksu kopsumma ir līdz Ls 20 000, būs jāiesniedz atbalsta pretendenta apliecināta konta izdrukā, bet par projektiem, kuriem maksājuma pieprasījumā iekļautā attiecināmo izmaksu kopsumma pārsniedz Ls 20 000, iesniedz kredītiestādes apliecinātu konta izdrukus;

ŠAJĀ NUMURĀ:

VALSTS UN ES ATBALSTS

- LAD atbildes

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

- Lauku saimniecību modernizācija

LAUKU ATTĪSTĪBA

- Atjaunojamo energoresursu izmantošana

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

- Gada ienākumu deklarācijas sastādīšana
- Gada pārskata sastādīšanas pamatprasības

AUGKOPIĒBA

- Izmaiņas īpaši jutīgo teritoriju apsaimniekošanā

TEHNISKO PAKALPOJUMU CENAS

- Tehnisko pakalpojumu cenas Latvijā 2010. gadā

LOPKOPIĒBA

- Aktualitātes lopkopības sektorā

SIA LLKC INFORMĒ

- Kalendārs ar svarīgākajiem datumiem martā

- publisko finansējumu varēs saņemt 5 etapos līdzšinējo 3 etapu vietā. Kā līdz šim starpposma maksājumus pārskaita pēc atsevišķa projekta posma pabeigšanas, ja projekta posms ir īstenots un pēc tā īstenošanas ir radusies auditējama vērtība (fiziski izmērāms veiktās darbības rezultāts, kas pamatots ar grāmatvedības dokumentiem). Publisko finansējumu par vispārējām izmaksām var saņemt pēc vismaz viena atsevišķa projekta īstenošanas posma pabeigšanas. Pēdējo maksājumu pārskaita tikai pēc visu projektā paredzēto darbību izpildes;
- paredzēta jauna iespēja – priekšapmaksas, t.i., publisko finansējumu varēs saņemt, pirms veikts galanorēķins ar preces piegādātāju. Nosacījums attieksies uz tehnikas un aprīkojuma iegādi ELFLA un EZF pasākumos. Šajā gadījumā brīdī, kad prece nonāks projekta īstenošanas vietā, uz atbalsta pretendenta iesnieguma pamata priekšapmaksas tiks ieskaitīta darījumu kontā, no kura 5 dienu laikā nauda būs jāpārskaita tālāk preces piegādātājam;

- atļauts finanšu līzings – darbības līdzīgas kā priekšapmaksas gadījumā. Precei jāklūst par atbalsta pretendenta īpašumu 5 gadu laikā pēc tās iegādes.

Sīkāk ar grozījumiem var iepazīties MK noteikumos Nr. 783.

✓VPM samazinājuma koeficients 2010. gadā

LAD informē, ka vienotā platības maksājuma (VPM) atbalsts valstī pārsniedz kopējo pieejamo atbalsta apmēru, tāpēc, veicot atbalsta izmaksu, vienotā platības maksājuma 2010. gada atbalsta likmei jāpiemēro samazinājuma koeficients 0,964108.

Vienotā platības maksājuma likme 2010. gadā pēc samazinājuma koeficienta piemērošanas ir **44,35 Ls/ha.**

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā
pēc LAD informācijas un MK noteikumiem

Informē Zemkopības ministrija

✓IIN un atbalsta aplikšana

1. Līdz 2010. gada 1. janvārim summas, kas tika izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai, gada aplikamajā ienākumā netika ietvertas un ar nodokli apliktas netika.

Saskaņā ar 2009. gada 1. decembrī pieņemtajiem grozījumiem Likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”, sākot ar 2010. gada 1. janvāri fiziskās personas ar nodokli aplikamajos ienākumos tiek ieskaitītas visas saņemtās valsts un Eiropas Savienības atbalsta summas.

Tie atbalsta saņēmēji, kas ir reģistrējušies kā nodokļu maksātāji un nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu, aprēķinot aplikamo ienākumu, to ir tiesīgi samazināt par 2000 latiem kā to paredz likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 9. panta 1. daļas 1. punkts. Taču, ja atbalsta saņēmējs nav reģistrējies VID kā nodokļu maksātājs, tam par saņemto atbalstu ir jānomaksā 26% nodoklis, nepiemērojot nekādus atvieglojumus.

Gada ienākumu deklarācijas iesniegšanas termiņš ir 1. aprīlis, nodokļa nomaksas termiņš – 16. aprīlis. Bet, ja aprēķinātā nodokļa summa pārsniedz 450 latus, maksātājs to var iemaksāt budžetā trijās reizēs – līdz 16. aprīlim, 16. maijam un 16. jūnijam, iemaksājot katru reizi trešo daļu no šīs summas.

2. Saskaņā ar grozījumiem MK noteikumos Nr. 149 „Noteikumi par iedzīvotāju gada ienākumu deklarāciju un tās aizpildīšanas kārtību”, kas stājas spēkā 2011. gada 7. janvārī, gada ienākuma deklarācijā par 2010. gadu atbalsta saņēmējam, kurš nav saimnieciskās darbības veicējs, nav jānorāda summas, kuras par

taksācijas gadu ir saņemtas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai šādiem atbalsta veidiem:

- valsts atbalsts kredītp procentu daļējai dzēšanai;
- valsts atbalsts apdrošināšanas polišu iegādes izdevumu segšanai;
- valsts atbalsts lopkopībai.

Meža īpašniekiem, kas nav saimnieciskās darbības veicēji, gada ienākumu deklarācijā nav jānorāda saņemtais atbalsts no Eiropas Lauksaimniecības fonda šādiem atbalsta veidiem:

- mežu ekonomiskās vērtības uzlabošanai;
- infrastruktūrai, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu;
- lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējai apmežošanai;
- mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošanai un preventīvo pasākumu ieviešanai.

✓Priekšlaicīgā pensionēšanās un IIN

2010. gada nogalē tika panākta vienošanās ar Finanšu ministrijas pārstāvjiem, ka atbalsta saņēmēji ELFLA pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās” ietvaros saņemtajam atbalstam būs tiesīgi piemērot 165 latu neapliekamo minimumu mēnesī, līdzīgi kā vecuma pensijas saņēmēji. Lai gan likumdošanas bāze šīs normas ieviešanai vēl ir tikai sagatavošanas stadijā, VID no priekšlaicīgās pensijas saņēmējiem pieņems Gada ienākumu deklarācijas ar nodokļa aprēķinu, ņemot vērā šos 165 latus kā ar nodokli neapliekamo summu.

✓EDS no 2011. gada 1. janvāra

Zemkopības ministrija vēlreiz atgādina, ka, sākot ar 2011. gada 1. janvāri, lauksaimniekiem nodokļu un informatīvās deklarācijas saskaņā ar likumu „Par nodokļiem un nodevām” Valsts ieņēmumu dienestā (VID) būs jāsniedz tikai elektroniskā veidā, izmantojot VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmu (EDS).

Neskaidrību gadījumā informāciju par EDS sistēmas izmantošanu lauksaimnieki var saņemt arī SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” (LLKC) struktūrvienībās. Informācija ir ievietota arī VID mājaslapas sadaļā „Kā kļūt par EDS lietotāju”; katrā VID klientu apkalpošanas centrā ir uzstādīts dators ar pieeju EDS sistēmai. Neskaidrību gadījumā konsultācijas par deklarāciju aizpildīšanu sniegs VID darbinieki turpat klātienē. Tāpat konsultācijas par EDS lietošanu var saņemt telefoniski, zvanot uz VID informatīvo tālruni 1898, kā arī elektroniski, rakstot uz e-pasta adresi eds.jautajumi@vid.gov.lv. Nodokļu maksātāji tiek aicināti apmeklēt VID organizētos izglītojošos seminārus par EDS, par kuru norises laikiem un vietām informācija ir pieejama VID mājaslapā www.vid.gov.lv.

Papīra veidā nodokļu un informatīvās deklarācijas līdz 2011. gada 31. decembrim varēs iesniegt fiziskās personas, kuras neveic saimniecisko darbību, kā arī tie nodokļu maksātāji, kuru juridiskā adrese vai deklarētā dzīvesvieta atrodas administratīvajā teritorijā, kurā nav interneta pieejas infrastruktūras teritoriālā seguma.

Bioloģiski vērtīgo zālāju noteikšana

Zemkopības ministrija informē, ka 2011. gadā nav izsludināts konkurss par iespēju pieteikties zālāju apsekošanai, lai noteiktu to atbilstību bioloģiski vērtīgu zālāja kritērijiem.

Saskaņā ar 23.03.2010. MK noteikumiem Nr. 295 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai” tie lauksaimnieki, kuriem iepriekš tika veikta zālāju apsekošana un zālāji tika atzīti par bioloģiski vērtīgiem, no š.g. aprīļa vidus līdz 15. maijam varēs pieteikties ES atbalstam „Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos”, aizpildot un iesniedzot platībmaksājumu iesniegumu Lauku atbalsta dienestā. [L1](#)

ZM informācija

VALSTS UN ES ATBALSTS

LAD atbildes uz lauksaimnieku jautājumiem

2011. gada janvārī notika šī gada pirmā Lauku atbalsta dienesta (LAD) speciālistu tikšanās ar lauksaimnieku organizācijām, lai atbildētu uz lauksaimnieku neskaidrajiem jautājumiem.

PROJEKTI

✓Kad 2011. gadā varētu tikt izsludināta pieteikšanās LAP pasākumos „Lauku saimniecību modernizācija”, „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana”, „Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu” un „Atbalsts uzņēmumu attīstībai un radīšanai”. Kādus LAP pasākumus vēl plānots atvērt tuvākā laikā?

2011. gada 18. janvārī Ministru kabinetā tika apstiprināti Ministru kabineta noteikumu grozījumi pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija”. Projektu pieņemšana šajā pasākumā notiks no 2011. gada 1. marta līdz 2011. gada 31. martam. Izsludinātais kopējais publiskais finansējums plānots 51 miljona latu apmērā, t.sk., Ls 10 miljoni – atzītām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām saimniecībām (sīkāk par šiem grozījumiem sk. 7. lpp).

Šī gada sākumā pasākumā var atbrīvoties finansējums, kas radīsies, laužot neīstenoto projektu līgumus, kā rezultātā var tikt izsludinātas jaunas kārtas. Precīzi skaitļi šobrīd gan nav zināmi.

Projektu iesniegšanas kārtā pasākumos „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem” un „Tūrisma aktivitāšu veicināšana” jau ir izsludināta.

Pasākumos „Uzņēmumu radīšana un attīstība” un „Lauksaimniecības produkcijas pievienotās vērtības radīšana” pašlaik tiek saskaņoti grozījumi attiecīgajos Ministru kabineta noteikumos. Tiklīdz šie grozījumi stāsies spēkā, tiks izsludināta nākamā pieteikšanās kārtā, provizorisks kārtas izsludināšanas laiks – šī gada pavasaris. Pasākumā „Uzņēmumu radīšana un attīstība” dažas atbalstāmās nozares tiks precizētas pēc normatīvo aktu saskaņošanas.

Grozījumi veikti arī MK noteikumos Nr. 783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai” (sīkāk par šiem grozījumiem sk. 1. lpp).

Pasākumu „Atbalsts jauniem lauksaimniekiem” plānots atjaunot Austrumlatgales, Dienvidlatgales un Ziemeļaustrumu RLP, kur neaktīvi tiek iesniegti pieteikumi pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija”.

✓2006. gadā saimniecībā īstenots projekts slaušanas iekārtas iegāde programmā „Standartu sasniegšana”. Saimniecība vēlētos iegādāties lielāku iekārtu. Vai tai ir iespējams piesaistīt ELFLA līdzekļus programmā „Lauku saimniecību modernizācija”? Respektīvi – vai agrāk saņemtais finansējums nav šķērslis?

Var, ja iepriekšējais standarts pilnībā sasniegts.

☑Vai uz jaunu uzņēmumu radīšanu varēs pretendēt uzņēmums, kas gatavojas ražot miltus?

Šī pasākuma ietvaros pārtikas produktu ražošana netiks atbalstīta. Tiek plānotas izmaiņas pasākumā „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana”, kur varēs pieteikties uzņēmumi, kuri līdz šim nav nodarbojušies ar lauksaimniecības produkcijas pārstrādi.

TŪRISMA AKTIVITĀŠU VEICINĀŠANA**☑Vai uz atbalstu tūrismam var pieteikties uzņēmums, kurš ar tūrisma pakalpojumu sniegšanu sāk nodarboties 2011. gada sākumā un projektu iesniedz, piemēram, aprīli?**

Pasākumā nevar pieteikties uzņēmums, kurš ar tūrisma pakalpojumu sniegšanu sāk nodarboties 2011. gada sākumā, jo uz atbalstu pasākumā var pretendēt atbalsta pretendenti, kuriem saimnieciskā darbība tūrisma nozarē ir atspoguļota pēdējā noslēgtā gada finanšu informācijā, lai atbilstoši normatīvo aktu prasībām varētu izvērtēt uzņēmuma saimnieciskās darbības un plānotās investīcijas dzīvotspēju.

☑Vai 5.1. punktā minētās aktivitātes jaunu tūrisma mītņu ierīkošana ietvaros var ierīkot vairākas mītnes ar kopējo gultasvietu skaitu 20 gultasvietas?

Saskaņā ar definīciju Tūrisma likumā *tūristu mītne ir ēka, ēku grupa vai labiekārtota vieta (teritorija), kurā komersants vai saimnieciskās darbības veicējs nodrošina tūristu diennakts izmitināšanu un apkalpošanu*. Līdz ar to tūristu mītne var sastāvēt no vairāku ēku kompleksa. Šādā gadījumā gultasvietas pa visām ēkām tiek skaitītas kopā un kopējais gultasvietu skaits nedrīkst pārsniegt 20.

☑Vai 5.1. aktivitātes jaunu tūrisma mītņu ierīkošana ietvaros attiecināmajās izmaksās var iekļaut pirts telpu izbūvi, ja netiek pārsniegti būvniecības izmaksu griesti?

5.1. aktivitātes ietvaros tiek attiecinātas tikai tās izmaksas, kas saistītas ar diennakts izmitināšanas nodrošināšanu, tādejādi attiecināmajās izmaksās nevar iekļaut pirts telpu izbūvi.

☑Vai jauna diķa rakšana vai esošo diķu rekonstrukcija ir attiecināmās izmaksas aktivitātei peldvietu izveidei?

Šīs aktivitātes ietvaros atbalstāma ir esošas peldvietas pielāgošana, uzlabošana un labiekārtošana tūristu izmantošanai peldsezonas laikā. Jaunu diķu izveide šī pasākuma ietvaros nav atbalstāma.

Vai būvniecības attiecināmajās izmaksās var iekļaut piebraucamā ceļa rekonstrukciju līdz 30% apmērā no šo izmaksu apjoma?

Attiecināmo izmaksu 30% var iekļaut tikai tās labiekārtošanas izmaksas, kas saistītas ar tūrisma mītnei pieguļošās teritorijas labiekārtošanu. Ja minētais piebraucamais ceļš ir pie tūrisma mītnes, tad ceļa rekonstrukcijas izmaksas pēc pilnīgas projekta izvērtēšanas būtu atbalstāmas.

SKOLAS AUGLIS**☑Par dokumentu sagatavošanu un maksājumu veikšanu programmā „Valsts un ES atbalsts augļu un dārzeņu piegādei skolēniem vispārējās izglītības iestādēs („Skolas auglis”)”. Ja dārzeņu audzētājs ir pieteicies kā atbalsta saņēmējs, kā pareizi par šo darījumu ir noformējami dokumenti? Par dārzeņu piegādi skolai uzņēmums izraksta pavadzīmi par 0,12 Ls/kg + +PVN 22 % (PVN summa tiek norādīta, ja uzņēmums ir ar PVN apliekama persona). Šobrīd atbalsta saņēmējiem nav īsti skaidrs kas un kādā kārtībā uzņēmumam samaksā PVN?**

Atbalsta likme par vienu 100 g augļu un dārzeņu porciju 2010./2011. mācību gadā ir noteikta Ls 0,12 bez PVN. Tas ir kompensācijas apmērs par skolēnam izdalīto 100 g porciju, nevis maksimālā noteiktā piegādes cena. PVN ir neattiecināmie izdevumi un šīs programmas ietvaros netiek segts. Darījumu apliecinājošo dokumentu noformēšanas vadlīnijas pieejamas VID mājaslapā:
http://www.vid.gov.lv/dokumenti/tiesibu_akti/metodiskie%20materijali/met_dad_att_dok_dar_ar_prec.doc#_1_ Attaisnojuma dokumenti

MAKSĀJUMI**☑Kā 2011. gadā tiks administrēti maksājumi par nokautajiem un eksportētajiem liellopiem?**

Ar ražošanu saistītajos maksājumos par nokautajiem un eksportētajiem liellopiem 2011. gadā nekādas izmaiņas nav plānotas. Administrēti šie maksājumi tiks precīzi tādā pašā veidā kā 2010. gadā.

☑Zemes īpašnieks pieteicis savas platības tiešajiem maksājumiem, bet, apsekojot neapstrādātās lauksaimniecības zemes, šī platība izrādās neapsaimniekota. Vai šādā gadījumā tiek piemērotas kādas sankcijas no LAD, vai tā ir tikai pašvaldības kompetence uzlikt lielāku nodokli? Un vai nākamajā gadā šīs platības var pieteikt maksājumiem?

Pašvaldības kompetencē ir pēc LAD sniegtās informācijas uzlikt papildu nodokļa likmi. Savukārt Lauku atbalsta dienests nekoptajām teritorijām, kas nav pļautas, piemēros Savstarpējās atbilstības sankcijas atkarībā no konstatētā pārkāpuma nopietnības. Par aizaugušajām platībām netiks izmaksāts 2010. gada atbalsts, bet 2008. un 2009. gada atbalsts, ja tāds ir ticis izmaksāts, tiks atprasīts, jo saimnieciskā darbība nenotiek. Aizaugušās platības tiks izņemtas no lauku reģistra un šogad uz atbalstam pieteikties nevarēs.

☑ Par 2010. gadā saņemto iesniegumu administrēšanas gaitu un izmaksām lauksaimniekiem. Cik lielā apmērā veiktas izmaksas. Kā un kad, kādiem pasākumiem plānots izmaksas turpināt tuvākajā laikā?

Visa informācija par veiktajām un plānotajām izmaksām ir atrodamā LAD mājaslapas sadaļā *Tiešie maksājumi*.

☑ Daudzas zemnieku saimniecības bija gan patīkami, gan nepatīkami pārsteigtas, ka lielākā daļa maksājumu saimniecībām tika ieskaitīti gada pirmspēdējā vai pēdējā darba dienā. Vai iespējams, ja situācija atkārtojas šī gada beigās, informēt saimniecības, ka maksājumi tiks veikti arī gada nogalē. Tas nepieciešams, lai savlaicīgi saplānotu saimniecisko darbību, jo ne visi maksājumi tiek iepļānoti saimnieciskos izdevumos tekošajā gadā.

Iespēja veikt maksājumus pašā gada nogalē radās pateicoties papildu piešķirtajam finansējumam. LAD diemžēl iepriekš nevarēja prognozēt vai, kad un cik lielā apmērā šāds finansējums tiks piešķirts. Pēdējais papildu finansējums Ls 3 miljonu apmērā LAD budžetā tika piešķirts 2010. gada 29. decembrī.

☑ Kādi ir prognozētie samazinājuma koeficienti tiešajiem maksājumiem?

VPM samazinājums ~ 3–4%, bioloģiskā daudzveidības uzturēšana zālājos – 0,3%.

☑ Vai LAD ir pieejama informācija, cik atbalsta saņēmēju saņem tikai VPM un cik % tas sastāda no kopējā atbalsta saņēmēju skaita?

No 66336 atbalsta pretendentiem 5793 jeb 8,7% ir tādi, kas saņem tikai VPM.

☑ Par pastāvīgajām pļavām un ganībām. Cik ilgi vēl ir spēkā 2005. gadā uzņemtās saistības nesamazināt pļavu un ganību platības? Cik zināms, šīs platības ar katru gadu palielinās.

Šī kārtība ir spēkā līdz 2013. gadam, kad plānots veikt izmaiņas Kopējā lauksaimniecības politikā. Iespējams, ka šī prasība paliks spēkā arī pēc 2013. gada.

☑ Lauksaimnieku lūgums izmaksu (PVTM liellopi, aitū mātes, vēsturiskie u.c.) ieskaitījumos norādīt ne tikai par ko ir šis atbalsts, bet arī atbalsta periodu.

Lauku atbalsta dienests apsvērs šādu iespēju, šim nolūkam būs nepieciešams mainīt LAD informācijas sistēmu. Bez tam jāņem vērā, ka maksājuma uzdevuma mērķa aprakstam ir ierobežots zīmju skaits.

☑ Uz NATURA maksājumiem mežu īpašniekiem 2008. un 2009. gadā varēja pieteikties zemnieku saimniecības. Lauksaimnieks par šiem diviem gadiem saņēma atbalstu, taču 2010. gadā saņēma atteikumu, jo (no 2010. gada) esot mainīts nosacījums, ka šim atbalstam var pieteikties tikai fiziskas

personas. Situācija tāda, ka 2010. gadā pretendents saņem atteikumu un LAD paskaidro, ka jāņem jauns klienta numurs. Ko lauksaimniekam darīt?

Uz 2008. un 2009. gadu attiecās MK noteikumu Nr. 282 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai – vides un lauku ainavas uzlabošanai” 52. punkts, kas noteica, ka atbalstu „Natura 2000 maksājumi (meža īpašniekiem)” cita starpā var saņemt arī tādas juridiskas personas, kuras vienīgais īpašnieks ir fiziska persona, kura ir arī atbalstam pieteiktās meža zemes īpašiece. Respektīvi, ja atbalsta pretendents ir zemnieku saimniecība vai SIA un tās vienīgais īpašnieks ir arī atbalstam pieteiktās meža zemes īpašnieks, tad atbalstu varēja saņemt.

Savukārt 23.03.2010. MK noteikumu Nr. 295 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai” 54. punkts nosaka, ka attiecībā uz 2010. gada atbalsta iesniegumiem „Natura 2000 maksājumi (meža īpašniekiem)” atbalstu var saņemt Regulas Nr. 1698/2005 46. pantā minētās personas, t.i. privātie meža īpašnieki. Tas nozīmē, ka atbalsta pretendents pašam arī ir jābūt meža īpašniekam. Pamatojoties uz šo normu, iesniegumi arī tika administrēti, noraidot tos iesniegumus, kuros atbalsta pretendents nebija atbalstam pieteiktās meža zemes īpašnieks.

Administrēšanas procesa laikā 2010. gada 23. decembrī tika saņemts ZM skaidrojums, ka „Natura 2000 maksājumi (meža īpašniekiem)” ir tiesības saņemt zemnieku saimniecībai, kas pieteikusies atbalstam, ja tās vienīgais īpašnieks ir persona, kam pieder atbalsttiesīgā platība (privātais mežs). Tas tiek skaidrots atbilstoši likuma „Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību” 10. pantam – zemnieku saimniecības mantu veido zemnieka saimniecības īpašnieka manta. Ņemot vērā iepriekšminēto, LAD veic iesniegumu atkārtotu administrēšanu un izvērtēšanu atbilstoši atbalsta saņemšanas precizētajiem nosacījumiem. LAD lūdz ņemt vērā, ka minētais skaidrojums attiecas tikai uz zemnieku saimniecībām, bet neattiecas uz SIA.

2010. GADA PLATĪBMAKSĀJUMU IESNIEGUMI

☑ Cik iesniegumi 2010. gadā ir saņemti no lauksaimniekiem, piesakoties uz VPM, Agrovide u.c. pasākumiem? Kādi ir ieteikumi pieteikumu gatavotājiem uz 2011. gadu?

2010. gadā saņemti 66 336 iesniegumi (sīkāk skatīt tabulā, kur attēlots pieteikumu skaits pa atbalsta veidiem).

Atbalsta veids	Pieteikumu pazīmes	Pieteikumu skaits
Vienotais platību maksājums	Pieteikts	65 469
	Noraidīts	79
Buferjoslu ierīkošana	Pieteikts	90
	Noraidīts	1
Atdalītie maksājumi par laukaugu platībām	Pieteikts	24 675
	Pieteikts	30 614
Atdalītais maksājums par platībām	Pieteikts	25 254
Bioloģiskās lauksaimniecības atbalsts	Pieteikts	3556
	Noraidīts	41
Atbalsts jauniem lauksaimniekiem	Pieteikts	72
	Noraidīts	203
Atbalsts par mikstajiem augļiem	Pieteikts	4
	Noraidīts	5
Mazāk labvēlīgo apvidu atbalsts	Pieteikts	46 208
	Noraidīts	326
NATURA 2000 meža īpašniekiem	Pieteikts	1601
	Noraidīts	175
Atdalītais maksājums par kautajiem un eksportētajiem lopiem	Pieteikts	22 560
Atdalītais maksājums par pienu	Pieteikts	17 359
Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos	Pieteikts	4473
	Noraidīts	34
Integrētās dārzkopības veicināšana	Pieteikts	104
	Noraidīts	21
Īpašais atbalsts par pienu	Pieteikts	3290
	Noraidīts	2123
Rugaines lauks ziemas periodā	Pieteikts	464
	Noraidīts	37
NATURA	Pieteikts	6122
	Noraidīts	214

Galvenais ieteikums, aizpildot iesniegumu, ir iepazīties ar izmaiņām kā iesnieguma formā, tā arī atbalsta saņemšanas nosacījumos. Pārlicināties, vai visas ailītes un pielikumi ir aizpildīti.

Pēc grozījumu apstiprināšanas Ministru kabineta noteikumos par kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros LAD mēneša laikā sagatavos platību maksājumu saņemšanai 2011. gadā.

☑ Cik lielā mērā izdevās apsekot LIZ neapstrādātās zemes? Kādi faktori apsekošanu veicināja/kavēja? Kādi bija būtiskie secinājumi/ pieredze nākamajam periodam?

Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes apsekošanas rezultāti:

Statuss	Platība		Kadastra vienības	
	ha	%	skaits	%
Apsekota pavisam	2 352 159	100,00%	326 309	100,00%
Kopts	1 983 260	84,32%	259 696	79,56%
Neapstrādāts kopā:	368 900	15,68%	66 613	20,41%
Nekopts	316 341	13,45%	56 571	17,33%
Aizaudzis	49 710	2,11%	9 300	2,85%
Būvniecība	2 849	0,12%	742	0,23%

LAD mājaslapas sadaļā *Citi pakalpojumi* ir pieejama informācija par lauksaimniecībā izmantojamās zemes apsekošanu, t.sk., apkopota informācija par apsekošanas rezultātiem par novadiem un platību grupām.

LAUKSAIMNIEKU IEVĒRĪBAI

Šogad pirmo reizi ir pārsniegta valsts aploksne PVTM par zīdītājgovīm pie maksimālās likmes 204,48 EUR par govī (145 LVL par govī). Latvijas aploksne ir 3 912 000 EUR jeb 2 775 172 LVL (valūtas kurss 0,7094). Uz šo brīdi pieteiktie atbilstošie dzīvnieki sastāda 24 096 gab., kas nozīmē, ka par vienu zīdītājgovi var tikt izmaksāti 115 lati.

Pieredze gan rāda, ka ~ 5% naudas līdz tiešo maksājumu sezonas beigām atbrīvojas, jo ne visi pieteiktie lopī noteikto laiku tiek noturēti ganāmpulkā.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, LAD izmaksas par zīdītājgovīm šogad veiks maija beigās vai jūnija sākumā. Tas dos iespēju samaksāt par vienu zīdītājgovi vairāk, kā arī pilnībā apgūt valsts aploksni.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu atbalstam pieteikto zīdītājgovju skaits šogad ir palielinājies par 19%. **LL**

LAD informācija

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

Lauku saimniecību modernizācija

LAD izsludina atklāta konkursa projektu iesniegumu pieņemšanu Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Lauku attīstības programmas (LAP) pasākumam „Lauku saimniecību modernizācija” saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 14. jūlija noteikumiem Nr. 783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursa veidā lauku un zivsaimniecības

attīstībai” un Ministru kabineta 2010. gada 1. novembra noteikumiem Nr. 1026 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursa veidā pasākumam „Lauku saimniecību modernizācija””.

Devītās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana notiks **no 2011. gada 1. marta līdz 31. martam**. Devītās kārtas pieejamais publiskais finansējums lauku saimniecībām ir Ls 41 146 203 un lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām (LPKS) – Ls 10 000 000.

Lauku atbalsta dienesta (LAD) struktūrvienība	Finansējuma apmērs, Ls
Austrumlatgales RLP	5 755 465
Dienvidkurzemes RLP	5 996 867
Dienvidlatgales RLP	5 653 410
Lielrīgas RLP	2 306 110
Viduslatvijas RLP	3 924 359
Zemgales RLP	2 817 388
Ziemeļaustrumu RLP	3 684 990
Ziemeļkurzemes RLP	5 815 927
Ziemeļvidzemes RLP	5 191 687
KOPĀ LAD pārvaldēm	41 146 203
Atbilstīgas lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības	10 000 000

iesniegto projektu īstenošanas termiņš, ja tiek veiktas investīcijas ražošanas pamatlīdzekļu iegādei, ir viens gads, ja tiek veikta būvniecība un rekonstrukcija – divi gadi no LAD lēmuma par projekta iesnieguma apstiprināšanu.

Projekta iesnieguma veidlapa un metodiskie norādījumi tās aizpildīšanai ir atrodami mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts*.

Projektu iesniegumi jāiesniedz Lauku atbalsta dienesta reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs (RLP) vai centrālā aparāta Klientu apkalpošanas daļā (308. kabinets).

2011. gada 29. janvārī stājās spēkā grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 1. novembra noteikumos Nr. 1026 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursa veidā pasākumam „Lauku saimniecību modernizācija””.

Galvenie grozījumi ir saistīti ar atbalsta intensitātes piemērošanu (Lielrīgas un Zemgales RLP intensitāte tehnikas iegādei samazināta uz 25%) un maksimālās attiecināmas jaudas noteikšanu projektā iegādājamiem traktoriem (no 1 zirgspēka uz 1,2 zirgspēkiem palielināts aprēķina koeficients lauksaimniecībā izmantojamo traktoru nominālās jaudas aprēķinam).

☑Kāda ir atbalsta intensitāte?

Atbalsta intensitāti projektiem, kas ir iesniegti pēc 2010. gada 31. decembra, nosaka šādi:

- vienam pretendētā visā 2007.–2013. gada periodā attiecināmajām izmaksām, kas saistītas ar investīcijām tādu jaunu iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas

tehnoloģiju un programnodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai, kas paredzētas lauksaimniecības produktu ražošanai (arī iepakojšanai), kā arī ilggadīgo auglīkopības kultūraugu (izņemot zemenes) stādu iegādei, stādījumu balstu sistēmu, žogu, žogu balstu iegādei, uzstādīšanai, stādījumu ierīkošanai un vispārējām izmaksām:

- līdz Ls 35 000 – 40% no attiecināmajām izmaksām;
- virs 35 000 latu – 25% no attiecināmajām izmaksām un 40% no vispārējām izmaksām, ja projektus paredzēts īstenot LAD Zemgales un Lielrīgas reģionālo lauksaimniecības pārvalžu (RLP) teritorijā*;
- virs 35 000 latu – 40% no attiecināmajām izmaksām, ja projektus paredzēts īstenot LAD Austrumlatgales, Dienvidkurzemes, Dienvidlatgales, Viduslatvijas, Ziemeļaustrumu, Ziemeļkurzemes un Ziemeļvidzemes RLP teritorijā*;

Piemēram,

ja pirmo projektu par tehnikas un iekārtu iegādi (attiecināmās izmaksas Ls 50 000) īsteno LAD Zemgales RLP pēc 2010. gada 31. decembra, tad publisko finansējumu aprēķina šādi:

$$(Ls\ 35\ 000 \times 40\%) + (Ls\ 15\ 000 \times 25\%) = 14\ 000 + 3\ 750 = 17\ 750\ Ls;$$

ja atbalsta pretendents šādu projektu īsteno Viduslatvijas RLP, tad publisko finansējumu aprēķina šādi:

$$Ls\ 50\ 000 \times 40\% = 20\ 000\ Ls.$$

- attiecināmajām izmaksām, kas saistītas ar investīcijām tādu jaunu iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programnodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai, kas paredzētas lauksaimniecības produktu ražošanai (arī iepakojšanai), kā arī ilggadīgo augļkopības kultūraugu (izņemot zemenes) stādu iegādei, stādījumu balstu sistēmu, žogu, žogu balstu iegādei, uzstādīšanai, stādījumu ierīkošanai un vispārējām izmaksām, ja investīcijas veic kooperatīvs vai bioloģiskās lauksaimniecības produktu ražotājs, atbalsta intensitāte ir 40% no šīm izmaksām;

📌 *Bioloģiskās lauksaimniecības produktu ražotājs ir tāds ražotājs, kas ir pieteicies atbalsta maksājumiem un nodarbojies ar bioloģisko lauksaimniecību ne mazāk kā divus iepriekšējos noslēgtos gadus pirms projekta iesnieguma iesniegšanas, kā arī ir uzņēmis jaunas saistības Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.–2013. gadam pasākuma „Agrovides maksājumi” apakšpasākumā „Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība”.*

- attiecināmajām izmaksām, kas saistītas ar investīcijām lauksaimniecības produktu ražošanas jaunu būvju būvniecībai, rekonstrukcijai, nepieciešamo būvmateriālu iegādei, kā arī šajās būvēs uzstādāmo stacionāro iekārtu un to aprīkojuma iegādei, kas ir uzrādīts tehniskajā projektā, un vispārējām izmaksām, atbalsta intensitāte ir 40% no šīm izmaksām;

📌 *Atbalsta pretendents, kas īsteno projekta aktivitātes **piensaimniecības sektorā**, šo atbalsta intensitāti palielina par 10% (šis nosacījums **nevar tikt piemērots kazkopības projektiem**). Šo intensitāti piemēro arī projektiem, kuri ir iesniegti iepriekšējās projektu iesniegumu atlases kārtās un par kuros paredzētajām aktivitātēm vēl nav iesniegts maksājuma pieprasījums (atbalsta pretendents jāiesniedz iesniegums LAD „Iesniegums par atbalsta intensitātes palielināšanu”).*

- attiecināmajām izmaksām, kas saistītas ar investīcijām laistīšanas iekārtu un sistēmu iegādei un uzstādīšanai augļkopībā, dārzenkopībā un dekoratīvo augu nozarē, un vispārējām izmaksām atbalsta intensitāte ir 40% no šīm izmaksām.

Atbalsta intensitāti palielina par 10%:

- fiziskai personai, kas projekta iesnieguma iesniegšanas dienā ir jaunāka par 40 gadiem;
- juridiskai personai, ja tās dalībnieks, kam saimniecībā pieder vairāk nekā 51% pamatkapitāla daļu, projekta iesnieguma iesniegšanas dienā ir jaunāks par 40 gadiem.

Atbalsta pretendents, kas investīcijas veic mazāk labvēlīgos apvidos (MLA), atbilstoši iepriekš minētajiem nosacījumiem atbalsta intensitāti palielina

- par 10%, ja, īstenojot būvniecības projektu (2. aktivitāti), pēc projekta pabeigšanas lauksaimniecības produktu ražošanas būve atrodas mazāk labvēlīgos apvidos. Šo intensitāti piemēro arī projektiem, kuri ir iesniegti iepriekšējās projektu iesniegumu atlases kārtās un par kuros paredzētajām aktivitātēm vēl nav iesniegts maksājuma pieprasījums (atbalsta pretendents jāiesniedz iesniegums LAD „Iesniegums par atbalsta intensitātes palielināšanu”);

- par 5%, ja, īstenojot tehnikas un iekārtu iegādes projektu (1. aktivitāte), mazāk labvēlīgos apvidos atrodas

- vismaz 50% no lauksaimniecības produkcijas ražotāja (fiziskas vai juridiskas personas) iepriekšējā gadā vienotajam platību maksājumu apstiprinātajām platībām, kā arī saimniecībā esošās segtās platības vai dzīvnieku noietnes, kurās turēto lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanai nav nepieciešama lauksaimniecībā izmantojamā zeme;
- atbilstīgās lauksaimniecības kooperatīvās sabiedrības juridiskā adrese (vismaz gadu pirms projekta iesnieguma iesniegšanas).

Ja projekta iesniegumā paredzēts veikt gan iekārtu iegādes, gan būvniecības aktivitātes, vispārējām izmaksām piemēro lielāko atbalsta intensitāti.

* LAD reģionālo lauksaimniecības pārvalžu teritorijas

LAD RLP	Teritorija
Austrumlatgales RLP	Rēzeknes, Ludzas, Zilupes, Ciblas, Kārsavas un Viļānu novads, Rēzekne
Dienvidkurzemes RLP	Saldus, Kuldīgas, Brocēnu, Skrundas, Alsungas, Pāvilostas, Aizputes, Durbes, Grobiņas, Vaiņodes, Priekules, Rucavas un Nicas novads, Liepāja
Dienvidlatgales RLP	Preiļu, Krāslavas, Daugavpils, Riebiņu, Livānu, Vārkavas, Aglonas, Dagdas un Ilūkstes novads, Daugavpils
Lielrīgas RLP	Babītes, Mārupes, Olaines, Baldones, Ķekavas, Salaspils, Stopiņu, Ikšķiles, Ropažu, Garkalnes, Ādažu, Carnikavas, Saulkrastu, Sējas, Inčukalna, Krimuldas, Siguldas, Mālpils, Ogres, Lielvārdes, Skrīveru, Ķeguma, Aizkraukles, Kokneses, Pļaviņu, Jaunjelgavas un Neretas novads, Rīga, Jūrmala
Viduslatvijas RLP	Cesvaines, Lubānas, Ērgļu, Jēkabpils, Madonas, Varakļānu, Krustpils, Salas, Viesītes un Aknīstes novads, Jēkabpils
Zemgales RLP	Auces, Dobeles, Tērvetes, Jelgavas, Ozolnieku, Rundāles, Iecavas, Bauskas un Vecumnieku novads, Jelgava
Ziemeļaustrumu RLP	Gulbenes, Alūksnes, Apes, Viļakas, Balvu, Baltinavas un Rugāju novads
Ziemeļkurzemes RLP	Talsu, Tukuma, Ventspils, Dundagas, Rojas, Engures, Kandavas un Jaunpils novads, Ventspils
Ziemeļvidzemes RLP	Salacgrīvas, Alojas, Mazsalacas, Rūjienas, Naukšēnu, Valkas, Burtnieku, Strenču, Limbažu, Valmieras, Beverīnas, Smiltenes, Pārgaujas, Priekule, Raunas, Cēsu, Līgatnes, Amatas, Jaunpiebalgas un Vecpiebalgas novads, Valmiera

☑Kādu traktoru atļauts iegādāties?

Pasākumā atļauts iegādāties jaunus traktorus, ja nepārsniedz saimniecībā esošo traktoru kopējo maksimālo jauodu, ko aprēķina, summējot nominālās jaudas (zirgspēkos) attiecību, – 1,2 zirgspēki pret vienu hektāru pēdējās vienotajam platību maksājumam deklarētās atbalsta pretendenta platības un 1,2 zirgspēki pret vienu liellopu vienību (dzīvnieku pārrēķinu liellopu vienībās veic saskaņā ar 2010. gada 23. marta MK noteikumu Nr. 295 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai” 4. pielikuma tabulas datiem). Attiecībā uz kartupeļu platībām (kultūras kods no 820 līdz 825), dārzeņu platībām (kultūras kods no 840 līdz 848) un augļkopības platībām (kultūras kods no 910 līdz 928) – 10 zirgspēku pret vienu hektāru pēdējās vienotajam platību maksājumam deklarētās atbalsta pretendenta attiecīgās platības. Aprēķinos ņem vērā arī tādas meža vai purva zemes platības, kurās kultivē dzērvenes vai mellenes, kā arī segtās platības. *Nosakot liellopu vienības, izmanto valsts aģentūras „Lauksaimniecības datu centrs” informāciju par atbalsta pretendenta īpašumā esošajiem lauksaimniecības dzīvniekiem uz kārtējā gada 1. jūliju. Attiecībā uz traktoriem izmanto Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras informāciju uz kārtējā gada 1. jūliju par atbalsta pretendenta īpašumā esošajiem traktoriem, kas ir jaunāki par 10 gadiem (no to izlaides datuma), kā arī atbalsta pretendenta sniegtos datus un publiski pieejamos traktoru tehniskās dokumentācijas datus attiecībā uz traktoru maksimālo jauodu (zirgspēkos) un to izlaides datumu.*

Traktoru iegādi var ietvert attiecināmajās izmaksās arī tad, ja to maksimālā jauoda ir ne vairāk kā par 50 zirgspēkiem lielāka kā aprēķinātā maksimālās jauodas summa.

Maksimālās jauodas aprēķinus veic pēc šādas formulas:

$$(Ax1,2)+(Ax10)+(Bx1,2)=C-D=E+50=F,$$

kur:

A – saimniecības pēdējā VPM deklarētā platība (ha), tai skaitā (Ax10) – kartupeļu, dārzeņu un augļkopības platības reizinājums ar koeficientu 10;

1,2 – noteikumu Nr. 1026 37. punktā noteiktais koeficients, ar kuru jāreizina platība un iegūtās dzīvnieku vienības;

B – saimniecības īpašumā esošie dzīvnieki, pārrēķināti liellopu vienībās (LV);

C – saimniecības VPM 2009. gadā deklarētās platības (ha) un īpašumā esošo dzīvnieku, pārrēķinātu liellopu vienībās (LV), summa;

D – saimniecībā jau esošo lauksaimniecībā izmantojamo traktoru, kas ir jaunāki par 10 gadiem, kopējā nominālās jauodas summa zirgspēkos (ZS);

E – kopējā iespējamā, projektā paredzēto iegādājamo traktoru nominālā jauoda (ZS);

50 – noteikumu Nr. 1026 37. punktā paredzētā 50 ZS papildu nominālā jauoda projektā iegādei paredzētajiem traktoriem;

F – maksimāli pieļaujamā kopējā nominālā jauoda projektā iegādei paredzētajiem traktoriem (ZS).

☑Kādi nosacījumi jāizpilda kooperatīviem, lai iegādātos traktoru?

Atbalstu kooperatīvam attiecināmajām izmaksām piešķir, ja projekta iesniegumā paredzētais lauksaimniecībā izmantojamais traktors

- ir nepieciešams kooperatīva īpašumā esoša ražošanas objekta apkalpošanai;
- tiks izmantots, lai nodrošinātu ražošanas procesu kooperatīva biedru saimniecībās, un par projekta iesniegumā paredzētā traktora izmantošanu kooperatīvam ir noslēgti līgumi vismaz ar diviem kooperatīva biedriem – lauksaimniecības produkcijas ražotājiem (ja traktors būs nepieciešams kooperatīva biedru zemes platību apstrādei, attiecīgi tiks samazināts zirgspēku limits šo biedru saimniecībām). **LI**

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā
pēc minētajiem MK noteikumiem un LAD informācijas

LAUKU ATTĪSTĪBA**Atjaunojamo energoresursu izmantošana mājāsaimniecībās**

2011. gada 21. janvārī stājās spēkā MK noteikumi Nr. 11 „Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa „Atjaunojamo energoresursu izmantošana mājāsaimniecību sektorā” nolikums”, kas nosaka Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa „Atjaunojamo energoresursu izmantošana mājāsaimniecību sektorā” nolikumu, tai skaitā vērtēšanas kritērijus, projektu pieteikšanas, izskatīšanas, apstiprināšanas un finansējuma piešķiršanas kārtību, kā arī projektu īstenošanas, pārskatu iesniegšanas un pārbaudes kārtību.

Pasākuma mērķis ir oglekļa dioksīda emisiju samazināšana mājāsaimniecību sektorā, atbalstot mikroģenerācijas siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanas tehnoloģisko iekārtu iegādi un uzstādīšanu dzīvojamai mājai, lai nodrošinātu siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem un siltuma vai elektroenerģijas piegādi tikai mājāsaimniecības vajadzībām.

☑Kādas aktivitātes tiek atbalstītas?

Pasākumā tiek atbalstīta šādu iekārtu iegāde un uzstādīšana:

- šķeldas vai salmu biomasas katli, biomasas granulā vai malkas katli un biomasas kamīni ar kopējo uzstādīto jauodu līdz 50 kW (ieskaitot);
- saules kolektoru sistēmas ar kopējo uzstādīto jauodu līdz 25 kW (ieskaitot);

- siltumsūkņi ar kopējo uzstādīto jaudu līdz 50 kW (ieskaitot); gaiss/gaiss tipa siltumsūkņus var uzstādīt, ja tie ir paredzēti darbam -20 °C temperatūrā un tiks ekspluatēti dzīvojamās mājās, kur apsildāmā platība nepārsniedz 100 m²;
- vēja ģeneratori ar kopējo uzstādīto jaudu līdz 10 kW (ieskaitot);
- saules baterijas ar kopējo uzstādīto jaudu līdz 10 kW (ieskaitot).

Atbalsta arī vairāku minēto iekārtu iegādi.

Iegādājoties minētās iekārtas, jāņem vērā to lietderības koeficients, kas norādīts MK noteikumu 3. pielikumā.

Kas var saņemt atbalstu?

Atbalstu var saņemt

- dzīvojamās mājas īpašnieks – fiziska persona, uz kura vārda ir reģistrēta dzīvojamā māja;
- vairāku dzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku izveidota biedrība, kas neveic saimniecisko darbību un rīkojas vairāku dzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku – fizisku personu – vārdā, kuru attiecīgais nekustamais īpašums atrodas atsevišķu divu dzīvokļu un triju un vairāku dzīvokļu dzīvojamā mājā.

Kādiem nosacījumiem ir jāatbilst dzīvojamajai mājai?

Projektu var iesniegt par dzīvojamo māju, ja tā:

- atbilst vienai no šādām dzīvojamo māju klasifikācijām:
  - dārza māja;
  - individuālā dzīvojamā māja vai vasarnīca;
  - dvīņu vai rindu māja;
  - atsevišķu divu dzīvokļu māja;
  - triju vai vairāku dzīvokļu māja;
- ir nodota ekspluatācijā līdz projekta iesnieguma iesniegšanas dienai Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā (dzīvojamās mājas nodošanu ekspluatācijā apliecina ieraksts zemesgrāmatā);
- ir reģistrēta kā jaunbūve, ko apliecina izziņa par jaunbūvi.

 Par vienu un to pašu dzīvojamo māju drīkst iesniegt tikai vienu projekta iesniegumu.

Kur var īstenot projektu?

Projektu īsteno Latvijas Republikas teritorijā.

Cik liels ir pieejamais finansējums?

Pasākuma ietvaros vienam projekta iesniegumam pieejamais maksimālais finanšu instrumenta piešķirto līdzekļu apjoms ir Ls 7000.

Maksimāli pieļaujamā finanšu instrumenta atbalsta intensitāte nepārsniedz 50% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.

Kādi nosacījumi jāievēro, lai saņemtu finansējumu?

Finansējumu piešķir, ja tiek ievēroti šādi nosacījumi:

- dzīvojamās mājas īpašniekam vai vairāku dzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļa īpašniekam ir īpašumtiesības uz attiecīgo dzīvojamo māju vai dzīvokli, un projekta iesniedzēja rīcībā ir nepieciešamie īpašumtiesības apliecinājoši dokumenti;

- dzīvojamā māja, kur tiks īstenots projekts, netiek izīrēta trešajām personām vai izmantota saimnieciskās darbības veikšanai;
- projekta iesniegumu iesniedz par visu dzīvojamo māju, nevis dzīvojamās mājas daļu vai atsevišķu dzīvokli;
- projekta iesniedzējs visas darbības, kas saistītas ar projekta īstenošanu, uzsācis ar dienu, kad noslēgts līgums par projekta īstenošanu.

Kas ietilps attiecināmajās izmaksās?

Konkursa ietvaros ir attiecināmas šādas projekta izmaksas:

- noteikumos minēto iekārtu iegādes, uzstādīšanas, pieslēgšanas un ieregulēšanas izmaksas (tai skaitā iekārtu darbināšanas apmācības izmaksas);
- dalīto vadības sistēmu uzstādīšanas izmaksas;
- būvdarbu veikšanas izmaksas:
  - vēja ģeneratoru pamatu būvniecības izmaksas;
  - siltumsūkņu ierīkošanas būvdarbu izmaksas, tostarp urbšanas darbu izmaksas.

Jāņem vērā, ka pasākumā nav attiecināmas šādas izmaksas:

- izmaksas, kas radušās pirms līguma par projekta īstenošanu noslēgšanas vai arī pēc projekta īstenošanas termiņa beigām;
- izmaksas, kas saistītas ar projekta iesnieguma veidlapas un citu papildu dokumentu sagatavošanu;
- būvuzraudzības izmaksas, tehnisko specifikāciju un citas iepirkuma dokumentācijas izstrādes izmaksas;
- radiatoru iegādes un apkures iekšējās cauruļu sistēmas nomaiņas vai uzstādīšanas izmaksas;
- iegādājoties apkures katlus, – skursteņa nomaiņas vai uzstādīšanas izmaksas;
- noteikumos minēto iekārtu būvniecības, uzstādīšanas, pieslēgšanas vai ieregulēšanas izmaksas, kā arī dalīto vadības sistēmu uzstādīšanas izmaksas, ja attiecīgās iekārtas iegādātas pirms līguma par projekta īstenošanu noslēgšanas;
- teritorijas labiekārtošanas un apzaļumošanas izmaksas;
- līzings izmaksas un citas izmaksas.

Kad varēs pieteikties?

Projekta iesniegumus **2011. gadā no 28. janvāra līdz 24. martam** (ieskaitot) jānosūta pa pastu: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Peldu ielā 25, Rīgā, LV-1494, vai noformētu elektroniskā dokumenta veidā sūtot uz elektroniskā pasta adresi: microgen_kpfi@vidm.gov.lv. Informāciju un vadlīnijas par projekta aizpildīšanu var atrast atbildīgās iestādes interneta vietnē (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas mājaslapā www.vidm.gov.lv) un Vides investīciju fonda interneta vietnē (www.lvif.gov.lv). **LL**

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā
pēc minētajiem MK noteikumiem

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZŅĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2011. GADA MARTĀ

	Termiņš	Februāris					Marts					Aprīlis			
		1	5	15	20	25	28	1	5	15	20	24	25	31	1
Papildu valsts tiešie maksājumi (PVTM)	Iesniegums PVTM par nokautiem un eksportētiem liellopiem *														
Kreditu fonds	Kreditu fonds														
Lauku attīstības programmas pasākumi	Lauku saimniecību modernizācija														
	Tūrisma aktivitāšu veicināšana														
	Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem														
	Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana **														
Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta pasākums	Meža ugunsdrošības profilaktisko pasākumu ieviešana **														
	Atjaunojamo energoresursu izmantošana mājāsaimniecību sektorā														
Grāmatvedība un nodokļi	Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)														
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis														
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis														
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis														
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis														

* Iesniegums jāiesniedz ne vēlāk kā 6 mēnešus pēc liellopa nokaušanas vai eksporta

** Par projektu pieņemšanas noslēgumu tiks ziņots laikrakstā "Latvijas Vēstnesis"

☐ Termiņš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.

■ Iesniegumu un atskaišu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

**Gada ienākumu deklarācijas
sastādīšana par 2010. gadu**

Sagatavojot gada ienākumu deklarāciju par 2010. gadu, jāņem vērā, ka ir vairākas izmaiņas, salīdzinot ar deklarācijas aizpildīšanas kārtību par 2009. gadu.

✓Kam ir jāiesniedz gada ienākumu deklarācija?

Gada ienākumu deklarācija par 2010. gadu likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” noteiktajā kārtībā obligāti ir jāiesniedz:

- saimnieciskās darbības veicējiem,
- nodokļu maksātājiem, kuriem ienākuma nodoklis taksācijas gadā¹ nav ieturēts no visa apliekamā ienākuma (piemēram, ja gada laikā ir gūts tikai ienākums no algota darba, tad gada ienākumu deklarācija nav jāiesniedz, jo darba devējs, izmaksājot algu, nodokli ir ieturējis),
- fiziskām personām, kuras guvušas ar nodokli apliekamus ienākumus ārvalstīs,
- fiziskām personām, kuras taksācijas gadā guvušas neapliekamos ienākumus, kas pārsniedz četrkārtotu taksācijas gadam noteikto neapliekamā minimuma apmēru. Jāņem vērā, ka 2010. gadā neapliekamā minimuma apmērs par gadu bija 420 latu; četrkārtots gada neapliekamais minimums ir 1680 latu.

✓Gada ienākumu deklarācijas veidlapa

Deklarācijas veidlapa ir apstiprināta ar Ministru kabineta 2009. gada 17. februāra noteikumiem Nr. 149 “Noteikumi par iedzīvotāju gada ienākumu deklarāciju un tās aizpildīšanas kārtību”. Šie noteikumi nosaka arī deklarācijas aizpildīšanas kārtību. Līdz ar 2011. gada janvārī izdarītajiem grozījumiem MK noteikumos Nr. 149 deklarācija ir papildināta ar vairākiem jauniem pielikumiem, un no deklarācijas ir svītrots pielikums D6. Deklarācijas veidlapa sastāv no šādām sadaļām:

- Gada ienākumu deklarācija D;
- pielikums D1 “Taksācijas gadā Latvijas Republikā gūtie ienākumi”,
- pielikums D1¹ „Taksācijas gadā gūtie ienākumi, kuriem tiek piemērota samazināta nodokļa likme”,
- pielikums D2 “Fizisko personu (rezidentu) ārvalstīs gūtie ienākumi”,
- pielikums D2¹ „Fizisko personu (jūrnieku), kas ir nodarbinātas (darba attiecībās) uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, ārvalstīs gūtie ienākumi”,
- pielikums D3 “Ienākumi no saimnieciskās darbības”,
- pielikums D3¹ „Ienākumi no saimnieciskās darbības, ja nodokļa maksātāji kārtu grāmatvedību divkāršā ieraksta sistēmā”,
- pielikums D4 “Attaisnotie izdevumi par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem”,

- pielikums D5 „Saimnieciskās darbības ienākumu deklarācija nodokļa maksātājiem, kas maksā fikseto ienākuma nodokli”,
- pielikums D7 „Gada kapitāla pieaugums”,
- pielikums D8 „Iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķins, piemērojot vidējo svērto nodokļa likmi”.

✓Kad un kur ir jāiesniedz deklarācija?

Deklarācija jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestā ne vēlāk kā taksācijas gadam sekojošā gada 1. aprīlī (t.i., deklarācija par 2010. gadu jāiesniedz līdz 2011. gada 1. aprīlim). Saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” Pārejas noteikumu prasībām 2010. gada deklarāciju var iesniegt, sākot ar 2011. gada 1. februāri.

Gada ienākumu deklarācija saimnieciskās darbības veicējiem ir jāiesniedz elektroniski, izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta elektronisko deklarēšanas sistēmu (EDS). Tie nodokļa maksātāji, kuri nav saimnieciskās darbības veicēji, deklarāciju var iesniegt papīra formā.

✓Kādi ienākumi tiek norādīti deklarācijā?

Deklarācijā tiek uzrādīti visi maksātāja taksācijas periodā (kalendārajā gadā) gūtie ienākumi, arī ar nodokli neapliekamie ienākumi, ja to kopējā summa pārsniedz četrkārtotu gada neapliekamā minimuma apmēru, izņemot likuma „Par IIN” 9. panta pirmās daļas 29. punktā (ienākums, kas gūts, sniedzot palīdzību vai slepeni sadarbojoties ar operatīvās darbības subjektiem) un 31. punktā (uzturēšanas līdzekļi, kas saņemti no speciālās aizsardzības iestādes) minētos ienākumus.

Deklarācijā neuzrāda algota darba ienākumus, kurus izmaksā mikrouzņēmums atbilstoši Mikrouzņēmumu nodokļa likumam, kā arī saimnieciskās darbības ienākumu, kas gūts mikrouzņēmumā. Tomēr MK noteikumi Nr. 149 nosaka vēl vairākus ienākuma veidus, kuri deklarācijā nav jāuzrāda. Tie ir minēti raksta apakšnodaļās par atsevišķu deklarācijas pielikumu aizpildīšanu.

✓Ar ko sākt deklarācijas aizpildīšanu, un kādā secībā to aizpildīt?

Deklarācijas sastādīšanai nepieciešamie dokumenti un deklarācijas sastādīšanas secība ir atkarīga no tā, kāda veida ienākumus persona gada laikā ir guvusi.

Ja gada laikā ir saņemti ienākumi, kurus izmaksājis citas personas (piemēram, saņemta alga), tad jāsameklē šo personu izsniegtie paziņojumi par fiziskajām personām izmaksātajām summām, lai korekti varētu aizpildīt gada ienākumu deklarāciju, bet saimnieciskās darbības veicējiem jāveic grāmatvedības datu apkopošana.

¹ Taksācijas gads – gads, par kuru aprēķina nodokli.

Deklarāciju aizpilda, summas minot latos un santimos; ārvalstīs gūtos ienākumus un samaksāto nodokli ārvalstu valūtā pārrēķina latos pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas maiņas kursa attiecīgi ienākumu saņemšanas un nodokļa samaksāšanas dienā. Pirms deklarācijas D aizpilda D1, D2, D3 vai D3¹, vai D5 un D4 pielikumu.

Pielikuma D1 aizpildīšana

Pielikums D1 ir paredzēts, lai norādītu Latvijā gūtos ienākumus. Pielikumā neuzrāda ienākumu no saimnieciskās darbības un ienākumus, kuriem piemērota samazinātā likme (piemēram, ienākumi no kokmateriālu atsavināšanas vai ienākumi no kapitāla).

Ņemot vērā to, ka no 2010. gada ir mainīta kārtība, kādā ar nodokli apliek valsts un ES atbalstu lauksaimniecībai, personas, kuras saimniecisko darbību neveic, D1 pielikumā uzrāda arī saņemtos valsts un ES atbalsta maksājumus. Vienīgie atbalsta maksājumi, kuri saimnieciskās darbības neveicējiem D1 pielikumā nav jāuzrāda, ir:

- valsts atbalsts kredītprocentu daļējai dzēšanai;
- valsts atbalsts apdrošināšanas polišu iegādes izdevumu segšanai;
- valsts atbalsts lopkopībai.

Pārējās atbalsta summas ir jānorāda pielikumā D1. Tā kā ar nodokli netiek aplikti atbalsta maksājumi, kas saņemti par 2009. gadu, tad šie maksājumi D1 pielikumā ir jānorāda kā neapliekami, savukārt pārējie atbalsta maksājumi – kā apliekami ienākumi. Nodokļa maksātājam, kurš nav saimnieciskās darbības veicējs, deklarācijā nav jānorāda summas, kuras par taksācijas gadu ir saņemtas kā valsts atbalsts un Eiropas Savienības atbalsts meža īpašniekiem no Eiropas Lauksaimniecības fonda šādiem atbalsta veidiem:

- mežu ekonomiskās vērtības uzlabošanai;
- infrastruktūrai, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu;
- lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējai apmežošanai;
- mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošanai un preventīvo pasākumu ieviešanai.

Ja persona deklarāciju sagatavo un iesniedz tikai tādēļ, ka taksācijas gadā gūto neapliekamo ienākumu apjoms pārsniedz četrkārtotu gada neapliekamo minimumu, tad pielikumā D1 drīkst norādīt tikai šos neapliekamos ienākumus (*sk. tabulu 14. lpp.*).

Pielikuma D1¹ aizpildīšana

Pielikums D1¹ ir ieviests ar pēdējiem grozījumiem MK noteikumos Nr. 149. Šo pielikumu aizpilda nodokļa maksātājs, kurš taksācijas gadā ir guvis ienākumus, kuriem tiek piemērota samazinātā nodokļa likme (piemēram, ienākumus no kokmateriālu un augoša meža atsavināšanas, ienākumus no valsts vai

Eiropas Savienības atbalsta summām par saimnieciskās darbības ierobežojumiem meža īpašniekiem, kuriem meža apsaimniekošana nav saimnieciskās darbības veids, kā arī ienākumus no kapitāla, kas nav kapitāla pieaugums).

Nodokļa maksātāji, kuri neaizpilda D8 pielikumu, D1¹ pielikumā nenorāda ienākumus, no kuriem nodoklis ir ieturēts ienākuma izmaksas vietā.

Nodokļa maksātāji, kuri aizpilda D8 pielikumu un iedzīvotāju ienākuma nodokli aprēķina pēc vidējās svērtās nodokļa likmes, D1¹ pielikumā norāda visus ienākumus, kuriem tiek piemērota samazinātā nodokļa likme (*sk. tabulu 15. lpp.*).

Pielikuma D2 un D2¹ aizpildīšana

D2 pielikumu aizpilda fiziskā persona, kura taksācijas gadā guvusi ienākumus ārvalstīs, kuriem piemērojama 26 % likme. Fiziskā persona, kura ienākumus guvusi vienā vai vairākās ārvalstīs, par katru citā valstī gūto ienākuma veidu aizpilda atsevišķu D2 pielikuma rindu. D2¹ pielikums ir jauna veidlapa, kas ieviesta tikai no 2010. gada. Šo pielikumu aizpilda nodokļa maksātājs, kurš ir bijis nodarbināts (darba attiecībās) uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa un guvis ienākumus ārvalstīs.

Pielikuma D3 aizpildīšana

Pielikumu D3 aizpilda tie nodokļa maksātāji, kas grāmatvedību kārtu vienkāršā ieraksta sistēmā. Ierakstus pielikumā veic, pamatojoties uz leņķumu un izdevumu uzskaites žurnāla, kā arī citu grāmatvedības uzskaites reģistru datiem.

Pirms uzsākt pielikuma D3 aizpildīšanu, ieteicams izdarīt vairākus sagatavošanas darbus.

- Gada beigās jāpārbauda „leņķumu un izdevumu uzskaites žurnālā” (turpmāk – žurnāls) ierakstītās summas, – vai tās ir norādītas pareizajās ailēs (vai, piemēram, pie citiem saimnieciskās darbības ieņēmumiem nav ierakstīti ieņēmumi no lauksaimniecības un otrādi – vai pie lauksaimniecības ieņēmumiem nav iereģistrēti ieņēmumi, kas nav uz lauksaimniecību attiecināmi; tāpat arī jāpārskata izdevumu ailes – vai ir korekti norādīti lauksaimniecības, citu nozaru un proporcionāli sadalāmie izdevumi). Īpaša uzmanība jāpievērš 2010. gadā saņemto valsts un ES atbalsta maksājumu summām, jo deklarācijā kā apliekami ienākumi jāuzskaita tie maksājumi, kas nav saņemti par 2009. gadu. Ja gada laikā visi saņemtie atbalsta maksājumi ir uzskaitīti kopā, tad pirms deklarācijas aizpildīšanas ir jāatzīmē un atsevišķi jāuzskaita par 2009. gadu saņemtie maksājumi un visi pārējie atbalsta maksājumi.
- Jāpārbauda žurnāla ailu kopsummas – lai atklātu, vai nav kādas matemātiskas kļūdas, kā arī jāsalīdzina, vai žurnālā norādītais naudas atlikums bankas kontos sakrīt ar tām summām, kas ir norādītas bankas kontu izrakstos.

TAKSĀCIJAS GADĀ LATVIJAS REPUBLIKĀ GŪTIE IENĀKUMI
(izņemot ienākumus no saimnieciskās darbības)

Ienākumu gūšanas vieta un veids	Bruto ienēmumi	Neapliekamie ienākumi	Attaisnotie izdevumi		Izdevumi, kas saistīti ar ienākumu gūšanu	Apliekamie ienākumi, neatskaitot darba de- vēja veik- tās iemak- sas (2.-3.- 4.c-5. aile)	Avansā samak- sātais (ieturētais) nodoklis	
			darbaņēmēja valsts sociālās apdrošinā- šanas obligā- tās iemaksas	iemaksas pri- vātajos pensij- u fondos un dzīvības apdrošināša- nas prēmijas				autoru izdevumi
1	2	3	4a	4b	4c	5	6	7
	<p>norāda visus – arī ar nodokli neapliekamos – taksācijas gādā gūtos ienākumus nauddā, natūrā un pakalpojumu veidā</p>	<p>norāda neapliekamos ienākumus, tai skaitā:</p> <ul style="list-style-type: none"> • apdrošināšanas atlīdzības, • ienākumus no valsts un pašvaldību parādziņēm, • normatīvajos aktos noteiktos pabalstus, kas izmaksāti no budžeta, • no mantojuma gūto ienākumu, • no budžeta līdzekļiem piešķirtās mācību iestāžu stipendijas, • uzturlīdzekļus, • no darba devēja saņemto bērnu pabalstu, kura vērtība nepārsniedz 150 latu, • citus likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9. pantā noteiktos neapliekamo ienākumu veidus 	<p>norāda valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas</p>	<p>norāda darba devēja veiktās iemaksas privātajos pensiju fondos un dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmijas likumā noteikto normu ietvaros</p>	<p>norāda autoru izdevumus atbilstoši normatīvajiem aktiem par likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanu</p>	<p>norāda ar maksājumu dokumentiem apliecinātos izdevumus, kas saistīti ar ienākumu gūšanu, nepārsniedzot 2. ailē norādīto summu. Ja ienākums gūts, pārdo dot metāllūžņus, un izdevumiem no šo ienākumu gūšanas piemēro likumā noteikto normu, šajā ailē ieraksta no ienākuma izmaksātāja izsniegtā paziņojumā norādīto summu. Ja ienākums gūts no izložu un azartspēļu laimestiem, šajā ailē norāda arī ar maksājuma dokumentiem apliecinātos izdevumus par piedalīšanos azartspēlē vai izlozē</p>	<p>norāda avansā samaksātās vai ieturētās iedzīvotāju ienākuma nodokļa summas par konkrēto ienākuma veidu</p>	

TAKSĀCIJAS GADĀ GŪTIE IENĀKUMI, KURIEM TIEK PIEMĒROTA SAMAZINĀTA NODOKĻA LIKME

Ienākumu gūšanas vieta un veids	Bruto ienņēmumi	Izdevumu norma		Izdevumi, kas saistīti ar ienākumu gūšanu	Apliekamie ienākumi	Nodokļa likme	Aprēķinātais nodoklis	Avansā samaksājais (ieturējais) nodoklis	Maksāja- mais nodoklis
		25%	50%						
1	2	3a	3b	4	5	6	7	8	9
		Norādot simbolu "X", aili aizpilda tikai no- dokļa maksājais, kas guvis ienākumus no augoša meža pārdoša- nas,	Norādot simbolu "X", aili aizpilda tikai no- dokļa maksā- tājs, kas guvis ienāku- mus no kokmate- riālu pār- došanas,	Norāda izdevu- mus atbilstoši 3.a vai 3.b ailē noteiktajai iz- devumu nor- mai vai citus ar dokumentiem apliecinātus izdevumus, kas saistīti ar ienā- kumu gūšanu	Aprēķina rezultāts, no 2. ailes atņemot 4. aili	Norāda attiecīga- jiem ienā- kumiem piemēroja- mo nodok- ļa likmi. Par 2010. gadu piemēroja ma nodok- ļa likme 10% apmē- rā	Aprēķina rezul- tāts, aplieka- mos ienāku- mus (5. aile) reizinot ar no- dokļa likmi (6. aile)		Aprēķina rezultāts, no 7. ailes atņē- mot 8. aili

- Jāveic pamatlīdzekļu, nemateriālo ieguldījumu, krājumu, naudas līdzekļu, lopu inventarizācija un jāsastāda inventarizācijas saraksti. Pirktie krājumi inventarizācijas sarakstā ir jānovērtē iegādes cenās, bet pašražotā produkcija un krājumi – pašizmaksā vai zemākajās tirgus cenās.
- Ja atlikumā uz gada beigām ir pirkti krājumi (piemēram, pirktā lopbarība, minerālmēsli, augu aizsardzības līdzekļi u.tml.), tad inventarizācijas sarakstos iespēju robežās atsevišķi jānodala tie krājumi, par kuriem uz 31. decembri vēl nav samaksāts
- Jāaprēķina, cik daudz līdzekļu ieguldīts nepabeigtajos ražojumos (piemēram, rudens arumam, ziemāju sējumiem).
- Ar darījumu partneriem jāsalīdzina parādu summas. Parādu salīdzināšanu veic, izsūtīt darījumu partneriem salīdzināšanas aktus, kā arī salīdzinot darījumu partneru atsūtītajos salīdzināšanas aktos norādītās summas ar grāmatvedības datiem. Šis darbs ir jādara rūpīgi (nedrīkstētu saņemt salīdzināšanas aktus vienkārši parakstīt un nosūtīt darījumu partnerim, nesalīdzinot salīdzināšanas aktā norādīto summu ar savu grāmatvedības reģistru datiem), jo parādu salīdzināšanas procesā bieži vien ir iespējams atklāt gada laikā pieļautas kļūdas – piemēram, grāmatvedībā nav iereģistrēti visi saņemtie vai izsniegtie rēķini, vai arī kādi rēķini nav apmaksāti pilnībā vai ir pārmaksāti.
- Jāpārbauda, vai visiem pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem ieguldījumiem ir izrakstītas kartītes (jāraugās, lai izmantotās kartīšu veidlapas būtu atbilstošas MK 13.07.2006. noteikumiem Nr. 556 „Likuma "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" normu piemērošanas noteikumi”).
- Jānoraksta tie pamatlīdzekļi, kuri inventarizācijā atzīti par nolietotiem un kurus vairs nav iespējams izmantot saimnieciskajā darbībā (piem., tie ir salūzuši un nav remontējami).
- Jāaprēķina nolietojums pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem ieguldījumiem.
- Jāpārbauda, vai gada laikā ir bijuši izdevumi, kas attiecināmi uz vairākiem gadiem (piemēram, veikta augsnes kaļķošana).
- Jāsameklē iepriekšējā taksācijas gada ienākumu deklarācija (ja tāda ir sastādīta), jo, iespējams, ka būs nepieciešams izmantot tajā norādīto informāciju (piemēram, datus par iepriekšējo taksācijas gadu zaudējumiem vai par iepriekšējo gadu attaisnoto izdevumu summām, kas pārnestas uz nākamajiem gadiem).
- Jāsadala žurnāla 21. ailē norādītie proporcionāli sadalāmie izdevumi.
- Jāveic izdevumu precizēšana, pirms tos ieraksta D3 pielikumā.

Proporcionāli sadalāmo izdevumu sadalīšana

Tiem nodokļu maksātājiem, kuri veic gan lauksaimniecisko, gan cita veida saimniecisko darbību (piemēram, tehnikas pakalpojumu sniegšana, kokapstrāde), uzsākot darbu pie gada deklarācijas sastādīšanas, jāsadala izdevumi, kuri uzrādīti žurnāla 21. ailē “Proporcionāli sadalāmie izdevumi” (proporcionāli sadalāmo izdevumu ailē žurnālā gada laikā tiek uzrādīti tie izdevumi, kuru izdarīšanas brīdī nav iespējams noteikt, uz kuru nozari tie ir attiecināmi – piemēram, bankas pakalpojumi, sakaru izdevumi u.c.).

Proporcionāli sadalāmo izdevumu attiecināšanu uz lauksaimniecību un uz citām nozarēm paskaidro šāds piemērs.

Piemērs

Saimnieciskās darbības veicēja žurnālā 2010. gada beigās ir šādas žurnāla ailu kopsummas:

Ailes Nr.	Ailes nosaukums	Summa, Ls
13.	Ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas	14 000
14.	Ieņēmumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem	3500
	(..)	
19.	Izdevumi, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu	7400
20.	Izdevumi, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem	2400
21.	Proporcionāli sadalāmie izdevumi	7500

Proporcionāli sadalāmo izdevumu summa, kas attiecināma uz:

- lauksaimniecību

$$7500 \times \frac{14000}{14000 + 3500} = 7500 \times 0,8 = 6000$$

- citiem saimnieciskās darbības veidiem
7500 – 6000 = 1500.

Tas nozīmē, ka taksācijas gadā nodokļu maksātājam ar lauksaimniecisko darbību saistīties izdevumi ir Ls 13400 (7400 + 6000), bet ar citiem saimnieciskās darbības veidiem saistīties izdevumi ir Ls 3900 (2400 + 1500).

Izdevumu precizēšana

Neviens normatīvais akts šobrīd skaidri nenosaka, ka gada beigās ir veicama izdevumu precizēšana. Izdevumu precizēšanas tabula ir atrodama tikai Valsts ieņēmumu dienesta metodiskajos norādījumos vienkāršās grāmatvedības kārtotājiem. Tomēr, ņemot vērā, ka likums „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” nosaka, ka saimnieciskās darbības izdevumos iekļaujamas tās

izdevumu summas, kas saistītas ar ieņēmumu gūšanu, tieši izdevumu precizēšana ļauj izpildīt šo likuma normu.

Izdevumu precizēšanu parasti veic pēc tam, kad ir sadalīti proporcionāli sadalāmie izdevumi. Izdevumu precizēšanai var izmanto šādu tabulu, kuras veidlapa oficiāli gan nav apstiprināta:

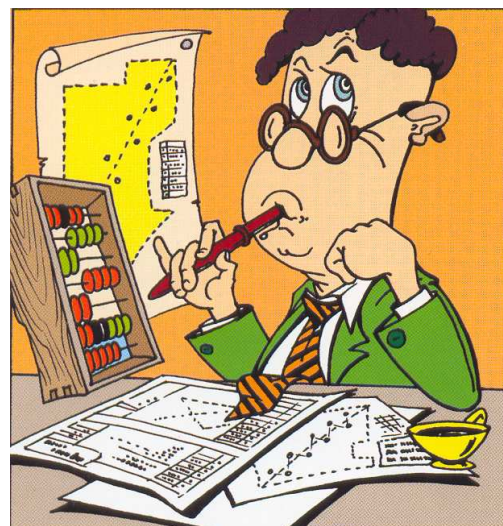
1.	Taksācijas gada izdevumi	
2.	Izdevumi, kas izdarīti taksācijas gadā, bet attiecas uz nākamajiem gadiem	
3.	Izdevumi, kas izdarīti iepriekšējos gados, bet attiecas uz taksācijas gada ieņēmumiem	
4.	Krājumu atlikums taksācijas gada sākumā	
5.	Krājumu atlikums taksācijas gada beigās	
6.	Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojums	
7.	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, kas izdarītas taksācijas gadā, bet attiecas uz iepriekšējiem gadiem	
8.	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, kas izstrādātas nākamajā gadā, bet attiecas uz taksācijas gadu	
9.	Precizētie taksācijas gada izdevumi (1.-2.+3.+4.-5.+6.-7.+8. rinda)	

Tabulas rindā "Izdevumi, kas izdarīti taksācijas gadā, bet attiecas uz nākamajiem gadiem" norāda tos izdevumus, kas taksācijas gadā izdarīti (samaksāti), bet attiecas uz nākamajiem gadiem (piemēram, izdevumi kalpošanai, ganību ierīkošanai, īres un nomas maksa, kas samaksāta par vairākiem gadiem uz priekšu u.tml.). Lai noteiktu, kāda daļa no izdevumiem jāattiecinā uz nākamajiem gadiem, taksācijas gadā samaksāto summu izdala ar gadu skaitu, uz kuriem šie izdevumi attiecas un rezultātu pareizina ar to nākamo gadu skaitu, uz kuriem šie izdevumi attiecas.

Rindā "Izdevumi, kas izdarīti iepriekšējos gados, bet attiecas uz taksācijas gada ieņēmumiem" uzrāda taksācijas gada izdevumos iekļaujamos izdevumus, kas izdarīti iepriekšējos gados, bet attiecas uz taksācijas gada ieņēmumiem. Lai atvieglotu informācijas iegūvi šīs rindas aizpildīšanai, grāmatvedībā būtu jāiekārto saraksts, kurā norāda:

- katrā gadā veiktos izdevumus, kuri attiecināmi uz vairākiem gadiem,
  - gadu skaitu, kurā izdevumi pakāpeniski sadalāmi,
  - katrā taksācijas gadā norakstīto izdevumu summu.
- Rindā "Krājumu atlikums taksācijas gada sākumā" uzrādītajai krājumu atlikumu vērtībai jāsakrīt ar krājumu atlikumu vērtību iepriekšējā gada beigās. Tabulas rindā "Krājumu atlikums taksācijas gada beigās" norāda samaksāto pirktu krājumu atlikumu vērtību un visu pašražoto krājumu atlikumu vērtību taksācijas perioda beigās.

Aizpildot tabulas 7. un 8. rindu, jāņem vērā, ka pašnodarbinātās personas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas ir vienīgais maksājums, kuram netiek piemērots kases princips, jo uz taksācijas gada izdevumiem jāattiecinā sociālās apdrošināšanas iemaksu summa, kas par taksācijas gadu ir aprēķināta (nevis samaksāta). Piemēram, par 2010. gada 4. ceturksni sociālās apdrošināšanas iemaksas jāveic tikai 2011. gada janvārī un tādējādi tās žurnālā 2010. gadā nav uzrādītas, bet deklarācijā tās ir

jāatspoguļo 2010. gadā un tāpēc šī summa ir jānorāda izdevumu precizēšanas tabulas 8. rindā. Savukārt, ja 2010. gada janvārī tika veiktas pašnodarbinātā sociālās apdrošināšanas iemaksas par 2009. gadu, tad šī summa ir jānorāda tabulas 7. rindā.

Ja ieņēmumi saņemti tikai no lauksaimnieciskās darbības vai tikai no citas saimnieciskās darbības, tad izdevumu precizēšana tiek veikta, izmantojot tikai vienu tabulu.

Nodokļa maksātāji, kuri veic gan lauksaimniecisko, gan arī citu saimniecisko darbību, atsevišķi precizē lauksaimniecības izdevumus un citu saimnieciskās darbības veidu izdevumus, sastādot divas izdevumu precizēšanas tabulas.

Pielikuma D3 aizpildīšanas kārtība

Kad izdevumu sadalīšana un precizēšana ir izdarīta, pamatojoties uz ierakstiem žurnālā un izdevumu precizēšanas tabulās, veic ierakstus šādās gada ienākumu deklarācijas pielikuma D3 rindās:

leņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas	01	taksācijas gada laikā gūtie lauksaimnieciskās ražošanas ieņēmumi un ieņēmumi no lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas ² . Šeit norādāmas arī ar nodokli apliekamās valsts un ES atbalsta summas!
Izdevumi, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanu	02	izdevumi, kas attiecināmi uz lauksaimniecisko ražošanu (lauksaimniecības izdevumu precizēšanas tabulas rezultāts). Izdevumos iekļauj arī valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, ko fiziskā persona maksājusi par sevi kā par pašnodarbinātu personu
Ienākumi vai zaudējumi no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas (01.–02.)	03	aprēķina rezultāts, no 01. rindas atņemot 02. rindu
Neapliekamie ienākumi no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas	04	norāda neapliekamos ienākumus no lauksaimnieciskās ražošanas – 2010. gadā tie ir 2000 latu. Ja 03. rindas rezultāts ir negatīvs, tad šo rindu neaizpilda. Savukārt, ja 03. rindas rezultāts ir mazāks nekā 2000 latu, tad šajā rindā raksta to pašu skaitli, kāds ir 03. rindā
Apliekamie ienākumi no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas (03.–04.)	05	aprēķina rezultāts, no 03. rindas atņemot 04. rindu. Ja aprēķina rezultāts ir negatīvs, tad šajā ailē raksta „0”
Iepriekšējo gadu zaudējumi no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas, kurus sedz ar taksācijas gada apliekamajiem ienākumiem no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas	06	ieraksta Pārskata par zaudējumiem no saimnieciskās darbības I daļas "Zaudējumi no lauksaimnieciskās ražošanas" 3. ailes summu. Šī summa nedrīkst būt lielāka par 05. rindā norādīto
Apliekamie ienākumi no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas, ņemot vērā iepriekšējo gadu zaudējumus no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas (05.–06.)	07	aprēķina rezultāts, no 05. rindas atņemot 06. rindu
Neapliekamie ienākumi (subsīdijas, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai)	08	Aile deklarācijas veidlapā joprojām ir, bet MK noteikumos Nr. 149 nav nekādu norāžu par šīs ailes aizpildīšanu. Lai arī 2010. gadā par 2009. gadu saņemtie atbalsta maksājumi ir ar nodokli neapliekami, vēl ir jānoskaidro VID viedoklis, vai šīs neapliekamās atbalsta summas ir jānorāda deklarācijas 08. rindā, vai arī neapliekamās atbalsta summas deklarācijā vispār nav norādāmas
Ieņēmumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem	09	taksācijas gada laikā gūtie ieņēmumi no pārējiem saimnieciskās darbības veidiem
Izdevumi, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem	10	izdevumi, kas saistīti ar 09. rindā uzrādīto ieņēmumu gūšanu (citu saimnieciskās darbības veidu izdevumu precizēšanas tabulas rezultāts)
Ienākumi vai zaudējumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem (09.–10.)	11	aprēķina rezultāts, no 09. rindas atņemot 10. rindu
Apliekamie ienākumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem	12	ieraksta 11. rindā aprēķināto starpību, ja tā ir pozitīvs skaitlis. Ja aprēķinātā starpība ir negatīvs skaitlis, minētājā rindā raksta "0"
Iepriekšējo gadu zaudējumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem, kurus sedz ar taksācijas gada apliekamajiem ienākumiem no citiem saimnieciskās darbības veidiem	13	ieraksta Pārskata par zaudējumiem no saimnieciskās darbības II daļas "Zaudējumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem" 3. ailes summu. Šī summa nedrīkst būt lielāka par 12. rindā norādīto

²Lauku tūrisma pakalpojumi ir lauku teritorijās un lauku apdzīvotās vietās sniegtie viesu izmitināšanas pakalpojumi speciāli ierīkotās viesu izmitināšanas mītnēs vai citās pielāgotās telpās, kurās gultas vietu pamatskaits nepārsniedz 12 un gultas vietu papildu skaits nav lielāks par 6, kā arī ar tiem saistītie papildu pakalpojumi, kas balstās uz vietējiem kultūras un dabas resursiem. Ja nodokļu maksātāja saimniecībā, kas piedāvā tūrisma pakalpojumus, gultas vietu skaits ir lielāks, nekā minēts iepriekš, tad ieņēmumi no lauku tūrisma ir norādāmi deklarācijā pie ieņēmumiem no citiem saimnieciskās darbības veidiem.

Apliekamie ienākumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem, ņemot vērā iepriekšējo gadu zaudējumus no citiem saimnieciskās darbības veidiem (12.–13.)	14	rinda ir aprēķina rezultāts, no 12. rindas atņemot 13. rindu
To skaitā par pašu nodokļa maksātāju aprēķinātās un veiktās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	14a	šeit vēlreiz norāda valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, ko fiziskā persona maksājusi par sevi kā par pašnodarbinātu personu, atbilstoši ceturkšņa ziņojumiem par pašnodarbinātā valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām
Apliekamie ienākumi no saimnieciskās darbības (07.+14.)	15	aprēķina rezultāts, saskaitot 07. un 14. rindu
Avansā samaksātais nodoklis	16	saimnieciskās darbības veicēja taksācijas gada laikā nomaksātie iedzīvotāju ienākuma nodokļa avansa maksājumi

Nodokļu maksātājs, kurš veic gan lauksaimniecisko, gan citu saimniecisko darbību, var atsevišķi nenorādīt lauksaimniecības ieņēmumus un izdevumus, saskaitot tos kopā ar citas saimnieciskās darbības ieņēmumiem un izdevumiem. Šādā gadījumā visi ieņēmumi tiks norādīti 09. rindā "Ieņēmumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem", bet izdevumi – 10. rindā "Izdevumi, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem". Tomēr jāņem vērā, ka tad nevarēs piemērot neapliekamo ienākumu no lauksaimnieciskās darbības 2000 latu apmērā.

Iepriekšējo gadu zaudējumu segšana

Ja iepriekšējos gados nodokļu maksātājam ir bijuši zaudējumi no lauksaimniecības vai no citiem darbības veidiem, tad šos zaudējumus turpmākajos gados sedz no ienākuma, ja tāds ir. Zaudējumus hronoloģiskā secībā var segt no nākamo trīs gadu apliekamā ienākuma; bet īpaši atbalstāmajās teritorijās – no sešu gadu apliekamā ienākuma. Tātad 2010. gada deklarācijā var tikt segti 2007., 2008. un 2009. gada zaudējumi un kā pirmie ir jāsedz 2007. gada zaudējumi, tad 2008., visbeidzot – 2009. gada zaudējumi.

Iepriekšējo gadu zaudējumu parādīšanai D3 pielikumā ir atrodams "Pārskats par zaudējumiem no saimnieciskās darbības", kurā atsevišķi norāda lauksaimniecības un citu nozaru zaudējumus.

Pielikuma D3' aizpildīšana

Šī pielikuma veidlapa ir paredzēta tiem nodokļa maksātājiem, kas grāmatvedību kārtro divkāršā ieraksta sistēmā. Lai noteiktu ar nodokli apliekamo ienākumu, no ieņēmumu un izdevumu pārskata tiek ņemta ieņēmumu un izdevumu starpība, kuru pēc tam koriģē pa atsevišķiem izdevumu vai ieņēmumu posteņiem.

Pielikuma D4 aizpildīšana

D4 pielikumu aizpilda nodokļa maksātāji, kuriem taksācijas gadā ir bijuši izdevumi par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem un kuri vēlas iekļaut šos izdevumus iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķinā. Pielikuma aizpildīšanai izmanto attaisnojuma dokumentus, kuri apliecina izglītības un ārstniecisko izdevumu samaksu (piemēram, kvītis, čeki, maksājuma uzdevumi, kredītiestādes rēķinu izraksti).

D4 pielikumu nodokļa maksātājs var aizpildīt arī par saviem ģimenes locekļiem, kuriem ir bijuši attaisnotie izdevumi par ārstniecību vai izglītību. Tādā gadījumā par saviem un katra ģimenes locekļa attaisnotajiem izdevumiem aizpilda atsevišķu D4 pielikumu.

2010. gadā attaisnoto izdevumu norma ir noteikta 150 latu apmērā.

D4 pielikumā tabulā „Attaisnotie izdevumi par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem” aizpilda rindu „Taksācijas gads”, ja taksācijas gadā ir bijuši attaisnotie izdevumi par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem. Ja pirmstaksācijas gada deklarācijā tika aizpildīta D4 pielikuma 7. aile „Uz nākamajiem taksācijas gadiem attiecināmie attaisnotie izdevumi (4.–6. aile)”, rindā „Pirmstaksācijas gads, kurā izveidojies attaisnoto izdevumu pārsniegums pār Ministru kabineta noteikto normu”, aizpilda 4. un 6. aili.

Rindu „Taksācijas gads” par 2010. gadā izdarītajiem attaisnotajiem izdevumiem aizpilda šādi:

- 2. ailē „Attaisnotie izdevumi, uz kuriem attiecas Ministru kabineta noteiktā norma par izglītību” norāda ar attaisnojuma dokumentiem apliecinātus taksācijas gadā radušos izdevumus par izglītību, uz kuriem attiecas normatīvajos aktos par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību noteiktā norma;
- 3. ailē „Attaisnotie izdevumi, uz kuriem attiecas Ministru kabineta noteiktā norma par ārstnieciskajiem pakalpojumiem” norāda ar attaisnojuma dokumentiem apliecinātus taksācijas gadā radušos izdevumus par ārstniecību, uz kuriem attiecas normatīvajos aktos par attaisnotajiem izdevumiem par ārstnieciskajiem pakalpojumiem noteiktā norma;
- 4. ailē „Kopā” ieraksta 2. un 3. ailē norādīto skaitļu summu;
- 5. ailē „Izdevumi par ārstnieciskajiem pakalpojumiem, kurus atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem ir tiesības ietvert attaisnotajos izdevumos pilnā apmērā” norāda ar attaisnojuma dokumentiem apliecinātus taksācijas gadā radušos izdevumus par plānotajām operācijām un zobārsta darbības pakalpojumiem; šos izdevumus deklarācijā norāda pilnā apmērā;

- 6. ailē „Taksācijas vai pirmstaksācijas gadā attaisnotajos izdevumos ietvertie izdevumi par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem, neskaitot 5. aili, bet ne vairāk par Ministru kabineta noteikumos noteikto normu” norāda taksācijas gada attaisnoto izdevumu summu, par ko normatīvajos aktos par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem noteikto normu ietvaros samazina apliekamo ienākumu taksācijas gadā (t.i., 4. ailē norādītos izdevumus taksācijas gadā, bet ne vairāk par 150 latiem);
- 7. ailē „Uz nākamajiem taksācijas gadiem attiecināmie attaisnotie izdevumi (4.–6. aile)” norāda uz nākamajiem taksācijas gadiem attiecināmo attaisnoto izdevumu summu (4. un 6. ailē norādīto skaitļu starpība).

Rindu „Pirmstaksācijas gads, kurā izveidojies attaisnoto izdevumu pārsniegums pār normu, kas noteikta Ministru kabineta noteikumos par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem” aizpilda šādi:

- 1. ailē norāda pirmstaksācijas gadu, kurā izveidojies attaisnoto izdevumu pārsniegums pār normatīvajos aktos par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem noteikto normu (2010. gada deklarācijā tie var būt 2005., 2006., 2007., 2008. un 2009. gads);

- 4. ailē „Kopā”, aizpildot konkrētā taksācijas gada deklarāciju, ieraksta iepriekšējā gada deklarācijas D4 pielikuma 7. ailē „Uz nākamajiem taksācijas gadiem attiecināmie attaisnotie izdevumi (4.–6. aile)” norādīto skaitli;
- 6. ailē „Taksācijas vai pirmstaksācijas gadā attaisnotajos izdevumos ietvertie izdevumi par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem, neskaitot 5. aili, bet ne vairāk par Ministru kabineta noteikumos noteikto normu” ieraksta šīs rindas 4. ailē „Kopā” norādīto summu, ņemot vērā, ka 6. ailes visu rindu kopsumma nedrīkst pārsniegt 150 latus;
- 7. ailē „Uz nākamajiem taksācijas gadiem attiecināmie attaisnotie izdevumi (4.–6. aile)” norāda uz nākamajiem taksācijas gadiem attiecināmo attaisnoto izdevumu summu (4. un 6. ailē norādīto skaitļu starpība).

Attaisnoto izdevumu apmērs un to segšanas kārtība ir noteikta Ministru kabineta 2001. gada 31. jūlija noteikumos Nr. 336 „Noteikumi par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem”.

Pielikuma D5 aizpildīšana

Pielikums ir paredzēts tiem saimnieciskās darbības veicējiem, kas maksā fiksēto nodokli.

Saimnieciskās darbības ieņēmumi	01	<i>norāda taksācijas gadā gūtos ieņēmumus no saimnieciskās darbības</i>
Nodoklis	02	<i>norāda nodokļa summu, kura noteikta atbilstoši likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" pielikumā "Fiksētā ienākuma nodokļa par ieņēmumiem no saimnieciskās darbības apmēra noteikšana" norādītajai tabulai</i>
Avansā samaksātais nodoklis	03	<i>norāda taksācijas gada laikā avansā samaksāto nodokli</i>

Fiksētā nodokļa summas 2010. gadā, atkarībā no ieņēmumu apjoma, ir šādas:

Taksācijas gada saimnieciskās darbības ieņēmumi (latos)	Fiksētā ienākuma nodokļa summa (latos)
0–500,00	25
500,01–1000,00	50
1000,01–1500,00	75
1500,01–2000,00	100
2000,01–2500,00	125
2500,01–3000,00	150
3000,01–3500,00	175
3500,01–4000,00	200
4000,01–4500,00	225
4500,01–5000,00	250
5000,01–5500,00	275
5500,01–6000,00	300
6000,01–6500,00	325
6500,01–7000,00	350
7000,01–7500,00	375
7500,01–8000,00	400
8000,01–8500,00	425
8500,01–9000,00	450
9000,01–9500,00	475
9500,01–10 000,00	500
no 10 000,01	500 + 7% no saimnieciskās darbības ieņēmumiem, kas pārsniedz 10 000 latu

Pielikuma D7 aizpildīšana

D7 pielikumu aizpilda nodokļa maksātājs, kurš atbilst vienam no šādiem kritērijiem:

- gada laikā ir guvis ienākumu no kapitāla pieauguma un aizpilda D8 pielikumu;
- kādā no taksācijas gada mēnešiem vai ceturkšņiem (atkarībā no perioda, par kuru iesniedzama deklarācija par ienākumu no kapitāla DK) ir guvis negatīvu kapitāla pieaugumu, kuru var segt ar pozitīvu kapitāla pieaugumu.

D7 pielikumā norāda šādu informāciju:

- 1. ailē „Darījuma periods” norāda darījuma periodu (mēnesi vai ceturksni) no deklarācijas par ienākumu no kapitāla DK vai periodu (datumu), kurā darījums ir noticis, ja darījums nav deklarēts;
- 2. ailē „Darījuma veids” aizpilda, ja darījums nav norādīts deklarācijā par ienākumu no kapitāla DK. Ja deklarācijā par ienākumu no kapitāla DK vismaz vienam darījumam piemērots likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” pārejas noteikumu 51. punkts, ieraksta kodu "F"³;
- 3. ailē „Ieņēmumi no kapitāla aktīva atsavināšanas” norāda deklarācijas par ienākumu no kapitāla DK I daļas rindā „Kopā” 3. un 4. ailē ierakstīto

skaitļu summu vai līgumā noteikto darījuma summu, kas attiecas uz taksācijas gadu, ja darījums iepriekš nav deklarēts;

- 4. ailē „Kapitāla aktīva atsavināšanas izdevumi” norāda deklarācijas par ienākumu no kapitāla DK I daļas rindā „Kopā” 5. un 6. ailē ierakstīto skaitļu summu vai norāda tikai tādus izdevumus, kuri ir saistīti ar konkrētā kapitāla aktīva iegādi, vai – attiecībā uz vērtspapīriem – vērtspapīru konta uzturēšanas izdevumus, kurus var dokumentāri pierādīt. Persona nodrošina dokumentu uzglabāšanu vismaz piecus gadus no D7 pielikuma iesniegšanas dienas, kā arī pēc pieprasījuma uzrāda tos Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonām;
- 5. ailē „Apliekamais ienākums no kapitāla aktīvu atsavināšanas” norāda starpību starp ieņēmumiem no kapitāla aktīva atsavināšanas (3. aile) un izdevumiem, kas saistīti ar kapitāla aktīva iegādi (4. aile);
- 6. ailē „Samaksātais iedzīvotāju ienākuma nodoklis no DK” norāda no deklarācijas par ienākumu no kapitāla DK I daļas rindā „Kopā” 9. ailē ierakstīto skaitli;
- 7. ailē „Aprēķinātais iedzīvotāju ienākuma nodoklis” norāda nodokli, kuru aprēķina, apliekamo ienākumu (5. aile) reizinot ar nodokļa likmi kapitāla pieaugumam (15%);

³ Likuma Pārejas noteikumu 51. punkts paredz īpašu kārtību, kādā apliek ienākumu no ieguldījumu fondu apliecību atsavināšanas, ja apliecības iegādātas līdz 31.12.2009. Laika posmā no 2010. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 31. decembrim attiecībā uz ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecību iegādes izmaksām piemērojami likuma noteikumi, kas bija spēkā 2009. gada 31. decembrī, ja attiecīgās izmaksas veiktas līdz 2009. gada 31. decembrim un ieguldījumu apliecības bija fiziskās personas īpašumā vismaz 60 mēnešus, un ieguldījumu fondi darbojas saskaņā ar ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likumu vai ir reģistrēti citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī un uzskatāmi par ieguldījumu fondiem ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likuma izpratnē, ja minētās izmaksas nepārsniedz 20 procentus no personas gada apliekamā ienākuma vai minētās izmaksas kopā ar likuma 10. panta pirmās daļas 3., 5. un 6. punktā minētajiem attaisnotajiem izdevumiem nepārsniedz 20 procentus no maksātāja apliekamā ienākuma lieluma.

- 8. ailē „Pārmaksātais iedzīvotāju ienākuma nodoklis” norāda 6. un 7. ailes skaitļu starpību, ja tā ir pozitīvs skaitlis. Ja 6. un 7. ailes skaitļu starpība ir negatīvs skaitlis, 8. ailē norāda „0”.

☑ Pielikuma D8 aizpildīšana

Pielikumu D8 aizpilda nodokļa maksātājs, kurš aprēķina par gadu maksājamā nodokļa vidējo svērto likmi⁴, pamatojoties uz katra ienākuma, kam piemērota atšķirīga likme, daļu kopējā apliekamajā ienākumā, kā arī atmaksājamo nodokli par 2010. gadā gūtajiem ienākumiem, un vēlas piemērot neapliekamo minimumu, atvieglojumus par apgādībā esošām personām un attaisnotos izdevumus⁵.

Pielikumā norāda šādu informāciju:

- I daļas 2. ailē „Gūtie ienākumi” atsevišķā rindā norāda deklarācijas D 03. rindā norādīto ienākumu, D1¹ pielikuma 5. ailē norādīto apliekamo ienākumu kopsummu, D2¹ pielikuma 5. ailē norādīto ar nodokli apliekamo ienākumu kopsummu un D7 pielikuma 5. ailē norādīto ienākumu kopsummu;
- I daļas 4. ailē „Aprēķinātais nodoklis” norāda aprēķināto nodokļa summu, neņemot vērā neapliekamo minimumu, atvieglojumus par apgādībā esošām personām un attaisnotos izdevumus;

- I daļas 5. ailē „Vidējā svērtā likme” norāda aprēķināto vidējo svērto likmi, kuru aprēķina, 4. ailē aprēķināto nodokļa kopsummu dalot ar 2. ailē norādīto gūto ienākumu kopsummu un rezultātu reizinot ar 100;
- II daļas 02. rindā „Attaisnotie izdevumi” norāda deklarācijas D 10. rindā norādīto attaisnoto izdevumu summu, ņemot vērā to, ka deklarācijas D 09. rindai likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 10. pantā noteiktais ierobežojums ir nosakāms no D8 pielikuma 01. rindā norādītajiem gūtajiem ienākumiem;
- II daļas 09. vai 10. rindā „Pārreķina rezultāts” norādāmo skaitli aprēķina, no aprēķinātā nodokļa pēc vidējās svērtās likmes (07. rinda) atņemot avansā samaksāto (ieturēto) nodokli (08. rinda). Ja aprēķina rezultāts ir pozitīvs skaitlis, to raksta 09. rindā (piemaksa). Ja aprēķina rezultāts ir negatīvs skaitlis, to raksta 10. rindā (pārmaksa).

Deklarācijas D aizpildīšana

Deklarāciju D aizpilda, pamatojoties uz deklarācijas pielikumos norādīto informāciju.

Deklarāciju D aizpilda šādi:

APLIEKAMIE IENĀKUMI:		
Latvijas Republikā gūtie apliekamie ienākumi (D1 6. ailes summa + (D3 15. rinda + 14.a rinda) + D3 ¹ 31. rinda)	01	summē attiecīgās D1, D3 un D3 ¹ rindu summas
ārvalstīs gūtie ienākumi (D2 5.aile)	02	norāda D2 5. ailē ierakstīto summu
KOPĀ (01.+02.)	03	
NEAPLIEKAMIE IENĀKUMI		
(D1 3. ailes kopsumma + D2 5. aile + D3 04. un 08. rindas summa)	04	summē attiecīgās D1, D2 un D3 rindu summas
ATTAISNOTIE IZDEVUMI:		
valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (D1 4.a ailes summa + D3 14.a rinda vai par pašnodarbināto personu, kura aizpilda D3 ¹ pielikumu, veiktās iemaksas)	05	summē attiecīgajās D1 un D3 rindās norādīto, bet tie nodokļu maksātāji, kas aizpildījuši D3 ¹ pielikumu, šeit norāda pašnodarbinātā valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas
izglītības un specialitātes iegūšana, kvalifikācijas paaugstināšana un medicīnas un ārstnieciskie pakalpojumi (D4 6. ailes kopsumma)	06	norāda D4 6. ailē ierakstīto summu
ārstnieciskie pakalpojumi, kuri atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem ir ietverami attaisnotajos izdevumos pilnā apmērā (D4 5. ailes kopsumma)	07	norāda D4 5. ailē ierakstīto summu
ziedojumi un dāvinājumi	08	norāda ar dokumentiem apliecinātas summas, kas ziedojuma vai dāvinājuma veidā nodotas Latvijas Republikā reģistrētām biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskām organizācijām vai to iestādēm, kurām piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizāciju likumu, un budžeta iestādēm

⁴Ši ir izvēles norma. Nodokļu maksātājam jāaprēķina, vai viņam ir izdevīgi rēķināt vidējo svērto nodokļa likmi.

⁵Ja nodokļu maksātājs neaizpilda šo pielikumu, tad neapliekamais minimums un citi atvieglojumi netiek piemēroti, aprēķinot nodokli, piemērojot samazinātās nodokļa likmes.

ATTAISNOTIE IZDEVUMI:		
privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas, apdrošināšanas prēmiju maksājumi atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) un ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecību iegādes izmaksas, ja šīs apliecības bijušas nodokļa maksātāja īpašumā vismaz 60 mēnešus (D1 4.b ailes summa + paša nodokļa maksātāja iemaksas, ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecību iegādes izmaksas un dzīvības apdrošināšanas prēmiju maksājumi)	09	iekļauj D1 pielikuma 4.b ailē norādīto summu un ar dokumentiem apliecinātas nodokļa maksātāja iemaksas privātajos pensiju fondos, ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecību iegādes izmaksas un dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju summas ⁶
KOPĀ (05.+06.+07.+08.+09.)	10	
GADA NEAPLIEKAMAIS MINIMUMS	11	2010. gadā gada neapliekamais minimums ir: 12 mēneši x 35 lati = 420 lati
GADA NEAPLIEKAMAIS MINIMUMS PENSIONĀRAM	12	165 lati x 12 mēneši = 1980 lati
ATVIEGLOJUMI:		
par apgādājamajiem	13	par katru apgādībā esošu personu: 63 lati x 12 mēneši = 756 lati
par invaliditāti	14	I vai II grupas invalīdiem: 108 lati x 12 mēneši = 1296 lati III grupas invalīdiem: 84 lati x 12 mēneši = 1008 lati
politiski represētajām personām	15	108 lati x 12 mēneši = 1296 lati
nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem	16	
KOPĀ (13.+14.+15.+16.)	17	
IENĀKUMI, NO KURIEM APRĒĶINĀMS NODOKLIS, KOPĀ		
(03.-10.-11.-12.-17.)	18	norāda deklarācijas D 03. rindas summu, no kuras atņemta 10., 11., 12. un 17. rindas summa
NODOKLIS	19	norāda aprēķināto iedzīvotāju ienākuma nodokļa summu. Fiksētā ienākuma nodokļa maksātājs norāda arī D5 pielikuma 02.rindā norādīto summu
AVANSĀ SAMAKSĀTAIS (IETURĒTAIS) NODOKLIS		
(D1 7. aile + D2 8. vai 10. aile + D3 16. rinda vai D3' 33. rinda, vai D5 03. rinda)	20	D1 7. ailē norādītais avansā samaksātais (ieturētais) nodoklis mazākā no D2 8. ailē vai 10. ailē norādītajām summām (par katrā ārvalstī gūto ienākumu), ja Latvijai ar attiecīgo valsti nav noslēgta nodokļu konvencija vai nodokļu konvencijas noteikumi nav piemēroti, vai noslēgtā nodokļu konvencija paredz kredīta metodes piemērošanu attiecībā uz ārvalstī gūto ienākumu D3 16. rindā "Avansā samaksātais nodoklis vai paten-tmaksā" norādītā summa D3' 33. rindā norādītā summa
PĀRRĒĶINA REZULTĀTS (19.-20.)		
Piemaksa (ja 19. lielāka nekā 20.)	21	
Pārmaksa (ja 20. lielāka nekā 19.)	22	

⁶ Jāņem vērā, ka deklarācijas D 08. rindas un 09. rindas kopsumma nedrīkst pārsniegt 20 procentus no deklarācijas D 03. rindā "Apliekamie ienākumi – kopā" norādītās summas.

Deklarācija ir papildināta ar vietu, kur maksātājs var ierakstīt savu norēķinu kontu bankā, lai saņemtu pārmaksāto nodokļa summu. Līdz ar to pārmaksātā nodokļa atgūšanai vairs nav nepieciešams sagatavot atsevišķu iesniegumu.

Ja nodokļa maksātājs aizpilda D8 pielikumu, D deklarācijā ir jāizdara atzīme īpaši šim nolūkam paredzētā ailē.

Atviegloti noteikumi deklarācijas aizpildīšanai

Atsevišķām nodokļa maksātāju grupām ir atļauta vienkāršota deklarācijas aizpildīšanas kārtība. Šie atvieglojumi ir noteikti MK noteikumu Nr. 149 37, 38. un 39. punktā un ir piemērojami tikai tiem nodokļa maksātājiem, kas Latvijā ir guvuši ienākumus, no kuriem iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir ieturams izmaksas vietā (piemēram, darba algu). Atvieglojumi ir šādi:

- ja nodokļa maksātājs iesniedz deklarāciju, jo ir guvis neapliekamos ienākumus, kas pārsniedz četrkārtotu gada neapliekamo minimumu, tad drīkst aizpildīt tikai deklarācijas D 04. rindu „Neapliekamie ienākumi” un D1 pielikumā norāda tikai šos neapliekamos ienākumus;
- ja nodokļa maksātājs iesniedz deklarāciju, lai deklarētu attaisnotos izdevumus par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem, tad aizpilda deklarācijas D 06. rindu „Izglītības un specialitātes iegūšana, kvalifikācijas paaugstināšana un medicīnas un ārstnieciskie pakalpojumi” un 07. rindu

„Ārstnieciskie pakalpojumi, kuri atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem ir ietverami attaisnotajos izdevumos pilnā apmērā”, kā arī aizpilda D4 pielikumu;

- ja nodokļa maksātājs iesniedz deklarāciju, lai deklarētu attaisnotos izdevumus par veiktajiem ziedojumiem un dāvinājumiem vai par izdarītajām iemaksām privātajos pensiju fondos un apdrošināšanas prēmiju maksājumiem, kas izdarīti atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu), var aizpildīt attiecīgi tikai deklarācijas D 08. rindu „Ziedojumi un dāvinājumi” vai 09. rindu „Privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas, apdrošināšanas prēmiju maksājumi atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) un ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecību iegādes izmaksas, ja šīs apliecības bijušas nodokļa maksātāja īpašumā vismaz 60 mēnešus”.

Nodokļa iemaksāšana budžetā

Ja par taksācijas gadu ir jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis, tad maksāšanas termiņi ir šādi:

- ja nodokļa summa ir mazāka par 450 latiem, nodoklis jāiemaksā budžetā līdz 2011. gada 16. aprīlim;
- ja nodokļa summa ir lielāka par 450 latiem, nodokli iemaksā budžetā trīs vienādos maksājumos – līdz 2011. gada 16. aprīlim, 16. maijam un 16. jūnijam. **LI**

Sagatavoja LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja Linda Puriņa

Gada pārskata sastādīšanas pamatprasības

Daļa zemnieku un zvejnieku saimniecību noteikti izmantoja iespēju 2010. gadā mainīt savu ienākuma nodokļa maksātāja statusu no iedzīvotāju ienākuma uz uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja statusu. Līdz ar to šīm saimniecībām ne tikai mainās grāmatvedības uzskaites sistēma (no vienkāršās uz divkāršo), bet ir arī pirmo reizi jāgatavo gada pārskats un uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija.

Rakstā ir apskatītas svarīgākās prasības gada pārskata sastādīšanā.

Gada pārskats

Gada pārskats tiek sastādīts saskaņā ar Gada pārskatu likuma normām. Sagatavojot gada pārskatu, jāievēro arī Latvijas Grāmatvedības standartu prasības. Gada pārskata sastāvdaļas ir finanšu pārskats un vadības ziņojums. Savukārt finanšu pārskata sastāvdaļas ir bilance, peļņas vai zaudējumu aprēķins, naudas plūsmas pārskats, pašu kapitāla izmaiņu pārskats un pielikums. Naudas plūsmas pārskatu un pašu kapitāla izmaiņu pārskatu ir atļauts nesagatavot tiem Gada pārskatu likuma subjektiem,

kuru rādītāji nepārsniedz divus no šiem Gada pārskatu likuma 54. panta otrajā daļā noteiktajiem kritērijiem:

- neto apgrozījums – 500 000 latu;
  - bilances kopsumma – 250 000 latu;
  - gada vidējais darbinieku skaits – 25.¹
- Gada pārskats tiek sagatavots kā vienots dokuments, kurā par sabiedrību² ir jānorāda šāda informācija:
- 1) uzņēmuma nosaukuma (komersanta firma), juridiskā adrese, kā arī reģistrācijas numurs komercreģistrā vai uzņēmumu reģistrā;
  - 2) individuālajam uzņēmumam, zemnieka un zvejnieka saimniecībai – īpašnieka vārds, uzvārds, personas kods un dzīvesvieta;
  - 3) personālsabiedrībai – tās veids, personiski atbildīgo biedru un komandītu vārdi, uzvārdi, personas kodi un dzīvesvietas; juridiskajai personai – nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese;
  - 4) kapitālsabiedrībai – tās veids (SIA vai akciju sabiedrība), izpildinstitūcijas (valdes) locekļu, padomes locekļu (ja ir izveidota padome) un revidenta (ja tāds ir) vārds, uzvārds un amats. Šīs ziņas ir jāsniedz arī par tām personām, kuras pārskata gadā no šiem amatiem atbrīvotas;

¹ Vidējo darbinieku skaitu aprēķina, darbinieku skaitu uz katra mēneša pēdējo dienu izdalot ar mēnešu skaitu pārskata periodā.

² Gada pārskatu likumā ar terminu „sabiedrība” saprot komercsabiedrības (SIA, akciju sabiedrības), individuālos uzņēmumus (t.sk. zemnieku un zvejnieku saimniecības), kooperatīvās sabiedrības u.c.

5) kooperatīvajai sabiedrībai — tās veids, valdes locekļu un padomes locekļu (ja ir izveidota padome) vārds, uzvārds un amats. Šis ziņas ir jāsniedz arī par tām personām, kuras pārskata gadā no šiem amatiem atbrīvotas.

Gada pārskatu likums nosaka, ka gada pārskatam ir jāsniedz patiens un skaidrs priekšstats par sabiedrības līdzekļiem, saistībām, finansiālo stāvokli un peļņu vai zaudējumiem un naudas plūsmu.

Bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu sastāda atbilstoši Gada pārskatu likumā noteiktajām shēmām. Naudas plūsmas pārskats tiek sagatavots saskaņā ar Latvijas Grāmatvedības standartu Nr. 2 „Naudas plūsmas pārskats”. Pašu kapitāla pārskata sagatavošanā jāievēro Latvijas Grāmatvedības standarts Nr. 1 „Finanšu pārskata sagatavošanas pamatnostādnes”.

Gada pārskatā katram bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķina, naudas plūsmas pārskata un pašu kapitāla izmaiņu pārskata postenim parāda attiecīgos iepriekšējā pārskata gada skaitļus. Ja gada pārskats tiek sagatavots pirmo reizi, tad bilancē norāda datus uz pārskata gada sākumu un beigām, bet peļņas vai zaudējumu aprēķinā, naudas plūsmas pārskatā un pašu kapitāla izmaiņu pārskatā summas norāda tikai par kārtējo pārskata gadu. Balances, peļņas vai zaudējuma aprēķina, naudas plūsmas pārskata un pašu kapitāla izmaiņu pārskata posteņi, kuros nav skaitļu (summas), jāuzrāda tikai tad, ja iepriekšējā gada pārskatā ir bijis attiecīgs postenis ar summu. Tātad gada pārskata sagatavošanai nekādā gadījumā nevajadzētu izmantot gatavas pārskatu veidlapas, kurās norādīti visi likumā noteiktie posteņi, lai gan uzņēmumam lielā daļā no šiem posteņiem nemaz nav ierakstu.

Sagatavojot gada pārskatu, posteņu novērtēšana jāveic, ievērojot šādus principus:

- 1) jāpieņem, ka sabiedrība darbosies arī turpmāk (no šī posteņa atkāpes pieļaujamas tad, ja ir skaidrs, ka sabiedrība savu darbību tuvākajā laikā plāno izbeigt);
- 2) jāizmanto tās pašas novērtēšanas metodes, kas izmantotas iepriekšējā pārskata gadā;
- 3) novērtēšana jāveic ar pienācīgu piesardzību, ievērojot šādus nosacījumus:
  - pārskatā jāiekļauj tikai līdz bilances datumam iegūtā peļņa (aprēķinot pārskata gada rezultātu, jāietver tikai tie ieņēmumi un izdevumi, kas attiecas uz pārskata gadu);
  - jāņem vērā visas paredzamās riska summas un zaudējumi, kas radušies pārskata gadā vai iepriekšējos gados;
  - jāaprēķina un jāņem vērā visas vērtības samazināšanās un nolietojuma summas neatkarīgi no tā, vai pārskata gads tiek noslēgts ar peļņu vai zaudējumiem;

4) peļņas vai zaudējumu aprēķinā jāietver ar pārskata gadu saistītie ieņēmumi un izmaksas neatkarīgi no maksājuma datuma un rēķina saņemšanas vai izrakstīšanas datuma. Izmaksas jāaskaņo ar ieņēmumiem attiecīgajos pārskata periodos;

5) aktīva un pasīva posteņu sastāvdaļas jānovērtē atsevišķi;

6) katra pārskata gada sākuma bilancei jāaskaņo ar iepriekšējā gada slēguma bilanci;

7) jānorāda visi posteņi, kuri būtiski ietekmē gada pārskata lietotāju novērtējumu vai lēmumu pieņemšanu. Var nenorādīt maznozīmīgus posteņus, kuri būtiski nemaina gada pārskatu, bet padara to pārāk detalizētu. Šajā gadījumā bilancē, peļņas vai zaudējumu aprēķinā naudas plūsmas pārskatā un pašu kapitāla izmaiņu pārskatā norādāmi apvienoti posteņi, bet to detalizējums sniedzams pielikumā;

8) sabiedrības saimnieciskie darījumi jāiegrāmato un jāatspoguļo gada pārskatā, ņemot vērā to ekonomisko saturu un būtību, nevis tikai juridisko formu.

Tikpat rūpīgi un precīzi kā tiek sagatavota bilance, peļņas vai zaudējumu aprēķins, naudas plūsmas vai pašu kapitāla izmaiņu pārskats, ir jāgatavo arī **gada pārskata pielikums**, kurā

- ietver informāciju par finanšu pārskata sagatavošanas pamatnostādnēm un attiecībā uz nozīmīgiem darījumiem un notikumiem pieņemto grāmatvedības politiku;
- skaidro Gada pārskatu likumā un Latvijas grāmatvedības standartos pieprasīto informāciju, kas nav uzrādīta citur finanšu pārskatā;
- sniedz papildu informāciju, kas nav uzrādīta bilancē un peļņas vai zaudējumu aprēķinā, bet ir nepieciešama patiesas informācijas sniegšanai.

Ja pielikumā tiek skaidrots kāds bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķina, naudas plūsmas vai pašu kapitāla izmaiņu pārskata postenis, pie attiecīgā posteņa pārskatā norāda atzīmi, pēc kuras pielikumā par attiecīgo posteni ir atrodamā informācija.

Lai finanšu pārskata lietotāji vieglāk izprastu un varētu salīdzināt finanšu pārskatu ar citu uzņēmumu finanšu pārskatiem, pielikumā ietvertās informācijas secība parasti ir šāda:

- norāde par finanšu pārskata atbilstību Gada pārskatu likumam, citiem grāmatvedību regulējošajiem normatīvajiem aktiem un Latvijas grāmatvedības standartiem;
- finanšu pārskata posteņu novērtēšanā izmantotās metodes un grāmatvedības politika;
- papildu informācija par bilancē, peļņas vai zaudējumu aprēķinā, pašu kapitāla izmaiņu pārskatā un naudas plūsmas pārskatā uzrādītajiem posteņiem;
- citi skaidrojumi (piemēram, darbinieku skaits).

Pielikumā ir īsumā jāapraksta grāmatvedības politika. Latvijas Grāmatvedības standarts Nr. 1 nosaka, ka uzņēmums gada pārskata pielikumā uzrāda grāmatvedības politiku šādiem jautājumiem, ja tie attiecas uz uzņēmumu:

- ieņēmumu atzīšana;
- neto apgrozījums;
- pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu atzīšana un nolietojums;
- aizņēmumu izmaksu un citu izmaksu kapitalizācija;
- būvlīgumi un citi ilgtermiņa līgumi;
- finanšu ieguldījumi;
- finanšu instrumenti un citi ieguldījumi;
- līzings darījumi;
- pētniecības darbu un attīstības izmaksas;
- krājumi;
- uzņēmumu ienākuma nodoklis, arī atliktais nodoklis;
- uzkrājumi;
- nauda un tās ekvivalenti;
- dotācijas u.c. jautājumi.

Vadības ziņojumā ir jāsniedz skaidra informācija par sabiedrības attīstību, darbības finansiālajiem rezultātiem un finansiālo stāvokli, kā arī informācija par būtiskiem riskiem un neskaidriem apstākļiem, ar kuriem sabiedrība saskaras. Šī informācija ir jāpamato ar vispusīgu un visaptverošu sabiedrības attīstības, darbības finansiālo rezultātu un finansiālā stāvokļa analīzi atbilstoši attiecīgās sabiedrības darbības apjomam un sarežģītībai. Gada pārskatu likums paredz – lai izprastu sabiedrības attīstību, darbības finansiālos rezultātus un finansiālo stāvokli, šajā analīzē iekļauj:

- 1) finansiālo rezultātu rādītājus;
- 2) tiktāl, ciktāl tie ir būtiski, – arī galvenos sabiedrību un attiecīgo nozari raksturojošos nefinanšu rādītājus – informāciju par vides aizsardzības prasību ietekmi un informāciju par darbiniekiem (piemēram, piemērotā nodarbinātības politika, garantijas un atbalsts darbiniekiem) vai citu informāciju;
- 3) ja iespējams, atsauces uz finanšu pārskatā norādītajām summām un papildu skaidrojumus par tām.

Vadības ziņojumā jāsniedz arī norādījumi par:

- 1) jebkādiem svarīgiem notikumiem kopš pārskata gada beigām;
- 2) turpmāko sabiedrības attīstību;
- 3) pētniecības darbiem un attīstības pasākumiem, ja tādi ir;
- 4) sabiedrības filiālēm un pārstāvniecībām ārvalstīs;
- 5) finanšu instrumentu izmantošanu un, ja tas ir būtiski sabiedrības aktīvu, saistību, finansiālā stāvokļa un peļņas vai zaudējumu novērtēšanai, arī par finanšu riska vadības mērķiem un politiku, par pieņemto riska vadības politiku attiecībā uz

katru nozīmīgu prognozēto nākotnes darījumu veidu, kuram tiek piemērota riska ierobežošanas uzskaitē, un par sabiedrības pakļautību tirgus riskam, kredītriskam, likviditātes riskam un naudas plūsmas riskam.

Vadības ziņojumā sniedzami priekšlikumi par sabiedrības peļņas izlietošanu vai zaudējumu segšanu.

Sabiedrības, uz kurām attiecas Gada pārskatu likuma 54. panta noteikumi (t.i. netiek pārsniegti rakstā iepriekš minētie 54. panta otrās daļas kritēriji), var vadības ziņojumu neiesniegt. Šādā gadījumā iesniedzams attiecīgi apliecināts sabiedrības akcionāru vai dalībnieku sapulces protokola izraksts ar lēmumu par peļņas sadali vai zaudējumu segšanu un iesniegtajam gada pārskatam pievieno valdes parakstītu paskaidrojumu, ka likuma 54. panta otrās, ceturtās un piektās daļas noteikumi ir izpildīti.

Tad, kad gada pārskats ir apstiprināts, tas ir

- jāparaksta,
- jāpārbauda (prasība pārskatu obligāti pārbaudīt neattiecas uz visiem Gada pārskatu likuma subjektiem; obligāti zvērināta revidenta pārbaude ir nepieciešama kapitālsabiedrībām, kuras pārsniedz divus no 54. panta otrās daļas kritērijiem),
- jāapstiprina,
- jāiesniedz.

Gada pārskatu paraksta:

- 1) individuālā uzņēmuma, zemnieka un zvejnieka saimniecības gada pārskatu – īpašnieks vai cita amatpersona, kurai uzņēmumu reģistrā reģistrētas tiesības pārstāvēt attiecīgo individuālo uzņēmumu, zemnieka un zvejnieka saimniecību (piemēram, saimniecības pārvaldnieks);
- 2) personālsabiedrības gada pārskatu – visi šīs sabiedrības biedri vai tie sabiedrības biedri, kuri ir īpaši pilnvaroti pārstāvēt šo sabiedrību;
- 3) kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības gada pārskatu – valde.

Gada pārskatu apstiprina sabiedrības īpašnieki vai dalībnieki.

Gada pārskats ir jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestam. Pārskata iesniegšanas termiņš – **ne vēlāk kā mēnesi pēc gada pārskata apstiprināšanas un ne vēlāk kā četrus mēnešus pēc pārskata gada beigām.**

Turpmāk – par kuriem bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina posteņiem gada pārskata pielikumā ir jāsniedz skaidrojumi, kā arī svarīgākais par uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju.^{LL}

Sagatavoja LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja Linda Puriņa

AUGKOPĪBA

**Izmaiņas īpaši jutīgo teritoriju
apsaimniekošanas kārtībā**

Saimniecībām, kas atrodas īpaši jutīgā teritorijā, no 2011. gada 11. janvāra ir mainīta apsaimniekošanas kārtība. To nosaka grozījumi Ministru kabineta 2001.12.18. noteikumos Nr. 531 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem”. Grozījumi attiecas uz saimniecībām, kas atrodas īpaši jutīgā teritorijā, t.i., Dobeles, Auces, Tērvetes, Jelgavas, Ozolnieku, Bauskas, Vecumnieku, Iecavas, Rundāles, Babītes, Mārupes, Olaines, Ķekavas, Baldones, Salaspils, Stopiņu, Ropažu, Garkalnes, Carnikavas, Saulkrastu, Sējas, Ādažu, Inčukalna, Siguldas, Krimuldas un Mālpils novadā, izņemot Vecumnieku novada Valles pagastu un Kurmenes pagastu, Krimuldas novada Lēdurgas pagastu, kā arī Jelgavas, Rīgas un Jūrmalas pilsētas administratīvās teritorijas robežās. Noteiktas izmaiņas attiecībā uz laika periodu kūtmēsli un minerālmēsli izkliešanai. Laikposmā no 15. novembra līdz 15. martam aizliegts izkliegt jebkāda veida kūtmēslus. Savukārt slāpekli saturošus minerālmēslus (piemēram, amonija nitrātu) zālajos neizsēj laikposmā no 15. septembra līdz 15. martam. Pārējiem kultūraugiem, kā arī augļu dārzos jebkuru minerālmēsli izsēja un iestrāde augsnē nav pieļaujama no 1. novembra līdz 15. martam.

Kūtmēsli iestrādei nepieciešamās lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības aprēķinā mainītas dzīvnieku vienības atsevišķām lauksaimniecības dzīvnieku sugām un vecuma grupām. Tabula ir papildināta ar dzīvnieku vienībām (DV) teļi līdz 6 mēnešu vecumam – 0,11 DV, bet turot gadu kūti 0,22 DV; briedim – 0,15 DV. Palielinātas dzīvnieku vienības kazai ar kazlēniem un aintai ar jēriem – 0,13 DV, nobarojamam jaunlopam no 6 mēnešu vecuma – 0,45 DV, bet zirgam – 0,48 DV. Samazinātas dzīvnieku vienības zīdītājgovij ar teļi – 0,59 DV (iepriekš 0,7 DV), sivēnmātei ar sivēniem, nobarojamai cūkai, kuilim, jauncūkai un broilerim vienai vietai kūti gadā.

Papildinātas maksimāli pieļaujamās minerālmēsli slāpekļa normas kultūraugiem. Vasaras kviešiem norma paaugstināta līdz 170 kg/ha, vasaras miežiem – 150 kg/ha, zālājiem ar tauriņziežu īpatsvaru virs 50%–50 kg/ha un eļļas liniem – 80 kg/ha. Papildinātas normas šķiedras liniem – 40 kg/ha, galvīnkāpostiem, lopbarības bietēm – 250 kg/ha, zālājiem ar tauriņziežu īpatsvaru līdz 50% – 150 kg/ha. Nosakot maksimāli pieļaujamās slāpekļa normas augsnēs, kurās 0–30 cm slāni organiskās vielas saturs ir lielāks par 30% (piemēram, kūdras augsnēs), noteikumos tabulā norādīto lielumu reizina ar koeficientu 0,7.

Nogāzēs, kuru slīpums ir lielāks par 10 grādiem, mēslošanas līdzekļus izkliešanai laikā, kad lauku klāj augu sega, vai tos nekavējoties iestrādā tieši augsnē.

Lauksaimniekiem, kas apsaimnieko lauksaimniecībā izmantojamā zemi 20 hektāru un lielākā platībā, kā arī audzē dārzeņus, augļu kokus vai ogulājus trīs hektāru un lielākā platībā, ne vēlāk kā līdz kultūraugu sējai vai stādīšanai, ilggadīgajiem sējumiem un stādījumiem – līdz veģetācijas sākumam, katru gadu jā sagatavo kultūraugu mēslošanas plāns. Līdz 2015. gada 1. janvārim tā sagatavošanai var izmantot augšņu agroķīmiskās izpētes datus, kas nav vecāki par sešiem gadiem. Katru gadu ne vēlāk kā līdz 15. maijam iesniedz Valsts augu aizsardzības dienestā kultūraugu mēslošanas plāna kopsavilkumu par kārtējā gada ražu. Kopsavilkumā norāda izlieto to organisko un/vai minerālmēsli veidus, atzīmējot to lietošanas laiku (rudeni vai pavasari), kā arī sniedz informāciju par audzētajiem kultūraugiem (platība un plānotā raža).

Noteikumos noteikta arī atsevišķu institūciju kompetence. Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) īsteno augsnes minerālā slāpekļa monitoringu, t.i., nosaka minerālā slāpekļa saturu augsnes paraugos konkrētos monitoringa laukos. Atjaunojoties kultūraugu veģetācijai, VAAD savā tīmekļa vietnē www.vaad.gov.lv ievieto informāciju par minerālā slāpekļa saturu monitoringa augsnēs un sniedz rekomendācijas slāpekļa papildmēslojuma devu korekcijai, kuras lauksaimnieki varēs izmantot, nosakot slāpekļa papildmēslojumu. VAAD izveido un uztur kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmā datubāzes par īpaši jutīgo teritoriju saimniecībām un augsnes minerālā slāpekļa monitoringu.

Noteikumi izstrādāti, lai veicinātu ūdens un augsnes aizsardzību no tiešas vai netiešas slāpekļa savienojumu noplūdes ūdens vidē vai augsnē, ja šī noplūde apdraud vai var apdraudēt cilvēku veselību, kaitē vai var kaitēt dabas resursiem, ūdens ekosistēmai un bioloģiskajai daudzveidībai. Noteikumos ietverti labas lauksaimniecības prakses nosacījumi, lai veicinātu ūdens un augsnes aizsardzību no piesārņojuma ar nitrātiem. **LL**

Sagatavoja LLKC Augkopības nodaļas
vecākā speciāliste Ilze Skudra
pēc minētajiem MK noteikumiem

TEHNISKO PAKALPOJUMU CENAS

**Tehnisko pakalpojumu cenas
Latvijā 2010. gadā**

SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir apkojis tehnisko pakalpojumu cenas Latvijā par 2010. gadu.

Salīdzinot 2010. gada rezultātus ar iepriekšējo gadu pakalpojumu cenām, vērojama tendence, ka tehnisko pakalpojumu cenas kopumā nav būtiski mainījušās, lai gan nedaudz paaugstinās. Sakarā ar kopējo situāciju valsts ekonomikā un lauksaimniecībā 2009. gadā tehnisko pakalpojumu cenas pazeminājās, bet 2010. gadā tās atkal sāka paaugstināties. Visvairāk pieaugušas graudu kaltēšanas un tīrīšanas, kā arī kartupeļu novākšanas ar kombainu cenas. Novados atzīst, ka cenas nosaka nelielais pakalpojumu sniedzēju skaits un nelielā konkurence.

Tehnisko pakalpojumu cenu apkopojums veikts, pamatojoties uz novadu lauku attīstības speciālistu iesūtīto informāciju par 51 dažādu tehnisko pakalpojumu cenām visos Latvijas reģionos – šķīvošanu, organisko un minerālmēslu izkliešanu, aršanu, kultivēšanu, dziļjirdināšanu, frēzēšanu, planēšanu, graudaugu sēšanu, pievelšanu, kombinēto augsnes apstrādi, sējumu ecēšanu, kartupeļu stādīšanu un vagošanu, smidzināšanu, zāles pļauju, vālošanu,

presēšanu ķipās un rituļos, savācējpiekabes izmantošanu, graudaugu kulšanu, salmu un zāles smalcināšanu, kartupeļu lakstu pļaušanu, kartupeļu kratišanu un novākšanu ar kombainu, graudu kaltēšanu, tīrīšanu, malšanu, kodināšanu, kā arī dažādu jaudu traktoru nomu un kravas automobiļa izmantošanu.

Apkopojot datus, bija redzams, ka pa reģioniem cenas būtiski neatšķiras. Saglabājas pagājušā gada tendence – ir tādu pakalpojumu cenas, kuras augstākas ir Zemgalē un Vidzemē (piemēram, aršana un augsnes apstrāde), tomēr dažas cenas ir augstākas arī Kurzemē un Latgalē (piemēram, kartupeļu stādīšana un vagošana).

Tāpat kā pagājušajā gadā, novadu lauku attīstības speciālisti uzsver, ka daudzos novados nav specializētu pakalpojumu sniedzēju, šis tirgus valstī ir ļoti neliels. Parasti tehnikas pakalpojumus sniedz saimnieki, kuri nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu, un dara to tad, kad pašu saimniecībā darbi ir pabeigti. Līdz ar to tas nav viņu pamatdarbs, un prioritāte ir laicīgi veikt darbus savā saimniecībā. Neliels pakalpojumu sniedzēju skaits ietekmē arī cenu līmeni.

Tehniskie pakalpojumi		Mērvienība	2010.	Max 2010	Min 2010
1	2	3	4	5	
Šķīvošana	Ls/ha	22,08	24,08	21,30	
Organisko mēslu izkliešana	Ls/t	3,21	5,27	1,84	
Aršana (korpusu skaits)					
	3 korpusu arkls	Ls/ha	33,45	37,89	30,11
	4 korpusu arkls	Ls/ha	32,42	34,21	29,25
	5 korpusu arkls	Ls/ha	35,68	39,60	33,58
	virš 5 korpusu arkls	Ls/ha	36,62	41,28	35,00
Kultivēšana (darba platums)					
	2-4 m	Ls/ha	18,97	20,68	18,03
	4-6 m	Ls/ha	17,48	20,06	13,30
	virš 5 m	Ls/ha	18,85	26,25	16,19
Dziļjirdināšana					
		Ls/ha	25,73	33,65	22,50
Frēzēšana					
		Ls/ha	26,29	28,33	25,43
Planēšana					
		Ls/ha	15,44	18,00	11,57
Augsnes kombinētā apstrāde*					
		Ls/ha	26,90	33,51	18,68
Graudaugu sēšana					
		Ls/ha	18,95	27,18	16,16
Sējmašīna, kas kombinēta ar augsnes apstrādes agregātiem**					
		Ls/ha	29,46	32,98	22,80
Pievelšana					
		Ls/ha	9,96	14,00	7,59
Sējumu ecēšana					
		Ls/ha	11,25	13,61	9,20
Kartupeļu stādīšana					
		Ls/ha	37,26	43,38	31,72
Kartupeļu vagošana					
		Ls/ha	19,52	20,44	18,16
Smidzināšana					
		Ls/ha	11,68	13,31	10,71
Minerālmēslu izkliešana					
		Ls/ha	10,27	12,00	8,28

Tehniskie pakalpojumi		Mērvienība	2010.	Max 2010	Min 2010
1	2	3	4	5	6
Zāles pļauja:					
	Traktors +pļaujmašīna	Ls/ha	23,45	25,34	19,63
	Pašgājējipļaujmašīna	Ls/ha	24,37	27,25	19,90
Vālošana -ārdīšana					
	Presēšana ķīpās	Ls/ha	24,85	26,67	23,38
Presēšana rituļos					
	siens	Ls/ha	34,88	40,50	32,84
	skābbarība (ieskaitot plēvi)	Ls/ha	267,09	286,93	244,88
Zāles smalcināšana					
	Savācējpiekabe	Ls/ha	20,11	22,54	17,50
Graudaugu kulšana (hedera platums)					
	3-4 m heders	Ls/ha	38,62	42,57	32,61
	4-5 m heders	Ls/ha	40,50	44,35	35,38
	5-6 m heders	Ls/ha	42,38	46,33	38,90
Salmu smalcināšana					
	Kartupeļu lakstu pļaušana	Ls/ha	19,35	24,63	14,00
	Kartupeļu kratišana	Ls/ha	57,31	67,77	45,83
	Kartupeļu novākšana ar kombainu	Ls/ha	131,15	155,83	107,15
Graudu kaltēšana					
	Graudu tīrīšana	Ls/t	4,86	6,29	4,15
	Graudu malšana	Ls/t	12,26	13,09	11,58
	Graudu kodināšana	Ls/t	10,87	13,33	9,22
Traktoru noma (dzinēja jauda)					
	līdz 20 Zs	Ls/h	12,15	14,12	8,50
	20-40 Zs	Ls/h	11,83	13,75	10,40
	50-70 Zs	Ls/h	11,71	15,90	8,00
	80-100 Zs	Ls/h	14,44	16,80	13,04
	110-150 Zs	Ls/h	17,11	17,85	14,84
	160-250 Zs	Ls/h	18,36	21,00	15,70
	virs 250 Zs	Ls/h	17,56	22,50	10,00
	kāpurķēžu traktors līdz 100 Zs	Ls/h	18,67	22,00	15,00
	kāpurķēžu traktors virs 100 Zs	Ls/h	20,18	25,00	15,00
Kravas automobīlis (kravnesība)					
	1,5-10,0 t	Ls/km	0,46	0,50	0,43
	virs 10,0 t	Ls/km	0,52	0,62	0,48

* tas ietver diskus, veltnus, šļūces u.c.

** tas varētu ietvert papildu minerālmēsļu iestrādi, diskus vai frēzes u.c.

Papildu tabulā minēto pakalpojumu cenām daži novadu speciālisti minēja arī ne tik bieži sastopamu pakalpojumu cenas. Piemēram, sīpolu sēšana Rundāles novadā maksā 50 Ls/h (sīpolu stādīšana – 90 Ls/diennakti), Aizkraukles novadā ziemā papildus tiek sniegts sniega tīrīšanas pakalpojums, kura cena ir 15 Ls/h (+ degviela), toties Alojasa novadā saimnieki sniedz arī šādus pakalpojumus:

- zaru šķeldošana (līdz 20 cm diametrā) – 13,00 Ls/h;
- grāvju appļaušana ar teleskopisko pļaujmašīnu (darba platums 1,2 m) – 18,00 Ls/h;
- teleskopiskā iekrāvēja pakalpojumi (celtspēja līdz 3 t, 9 m) – 10,00–15,00 Ls/h;
- malkas vešana – 2 Ls/m³.

👉 Apkopotie dati neatspoguļo Latvijas vidējos rādītājus un izmantojami tikai informatīvos nolūkos.

Tehnisko pakalpojumu cenu apkopojums par 2010. gadu ir pieejams LLKC mājaslapā www.llkc.lv sadaļā *Bibliotēka*, kur ir atrodami arī tehnisko pakalpojumu cenu apkopojumi par iepriekšējiem gadiem. **LL**

Sagatavoja LLKC Ekonomikas nodaļas vecākā speciāliste Elina Ozola

LOPKOPIĀ

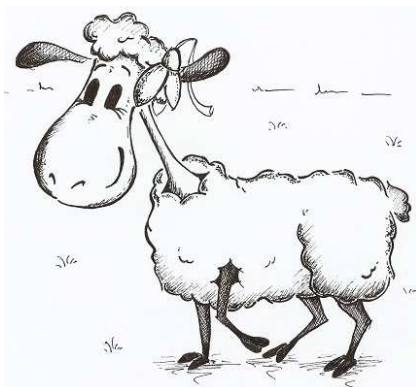
Aktualitātes lopkopības sektorā**☑Noteikta jauna kārtība savvaļas sugu dzīvnieku turēšanai iežogotās platībās**

2011. gada 7. janvārī stājās spēkā MK noteikumi „Dzīvnieku izcelsmes produktu ieguvei vai sugas selekcijai izmantojamo savvaļas sugu dzīvnieku turēšanas kārtība iežogotās platībās un prasības šādu platību ierīkošanai”, kuros noteikta kārtība savvaļas sugu dzīvnieku turēšanai iežogotās platībās, ja tos izmanto produkcijas ieguvei vai selekcijai, kā arī prasības šādu platību ierīkošanai.

Noteikumi attiecas uz zīdītājiem un putniem, kurus tur iežogotās platībās ar mērķi iegūt produkciju vai veikt selekciju. Latvijā patlaban ir reģistrēti 68 šādu dzīvnieku un putnu īpašnieki.

Noteikumu prasības neattiecas uz tādiem dzīvniekiem kā gliemeži, sliekas un tamlīdzīgi, līdz ar to samazinot administratīvo slogu šādu dzīvnieku turētājiem.

Normatīvā akta projekts sagatavots sadarbībā ar Latvijas Savvaļas dzīvnieku audzētāju asociāciju, Latvijas Mednieku asociāciju un Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomi.

☑Samazina administratīvo slogu aitu un kazu tirgotājiem

2011. gada 21. janvārī stājās spēkā grozījumi MK 2004. gada 30. marta noteikumos Nr. 206 „Noteikumi par veterinārajām prasībām aitu un kazu aprītei”, kuri atceļ dzīvnieku savākšanas centru atzīšanas ierobežojumus attiecībā uz aitu un kazu savākšanu un samazina administratīvo slogu aitu un kazu tirgotājiem.

Lai atvieglotu aitu un kazu tirdzniecību ar citām Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīm, noteikumos svītrots nosacījums, ka savākšanas centrus var atzīt tikai attiecībā uz aitu vai kazu, vai vienas kategorijas aitu un kazu savākšanu. Turpmāk Latvijā netiks piemērota stingrākā Eiropas direktīvu prasība par aitu un kazu

savākšanas centru atzīšanas ierobežojumiem. Līdz ar to turpmāk savākšanas centrus varēs atzīt dažādu sugu dzīvnieku savākšanai, ja tie atbildīs normatīvajos aktos noteiktajām atzīšanas prasībām.

Izmaiņas noteikumos izdarītas arī, lai samazinātu arī administratīvo slogu aitu un kazu tirgotājiem, kuru darbības joma ir aitu un kazu tirdzniecība ar citām ES dalībvalstīm. Turpmāk tirgotājam savā reģistrā vai datubāzē būs jā saglabā aitu vai kazu pārvadāšanas maršruta plāna kopija vai veterinārā sertifikāta numurs. Patlaban tirgotājiem ir noteikts, ka jā saglabā abu veidu informācija.

Tāpat noteikumos svītrotā prasība pārvadātājiem rakstiski apliecināt, ka tiek ievērotas noteikumu prasības, kas nosaka, ka pārvadāšanas laikā par aitam vai kazām atbildīgs ir personāls, kuram ir profesionālo kompetenci un zināšanas apliecināošs dokuments.

☑Par Āfrikas cūku mēri un noteiktajiem drošības pasākumiem

Krievijas Federācijas Ļeņingradas apgabālā ir uzliesmojusi bīstama un ļoti lipīga cūku slimība – Āfrikas cūku mēris, tādēļ, lai nepieļautu slimības ievazāšanu Latvijā un pasargātu meža un mājas cūku populāciju no inficēšanās, Pārtikas un veterinārais dienests ir noteicis (PVD) vairākus drošības pasākumus.

Uzņēmumiem, kuri nodrošina transportu cūku eksportēšanai uz Krieviju, pēc atgriešanās Latvijā ir jāveic atkārtota transportlīdzekļa dezinfekcija. Citiem dzīvus dzīvniekus pārvadājošajiem transporta līdzekļiem PVD robežinspektori kā līdz šim pieprasījis uzrādīt dokumentu, kas apliecina, ka transporta līdzeklis Krievijas pusē pēc dzīvu dzīvnieku izkraušanas ir dezinficēts, un praktiski pārliecināsies par transporta līdzekļa tīrību.

Privātpersonām, kas ieceļo Latvijā no Ļeņingradas apgabala, ir jā rēķinās ar bagāžas kontroli, kuru veiks muitas un robežsardzes darbinieki, tādēļ Zemkopības ministrija atgādina, ka no Krievijas Eiropas Savienības teritorijā ir aizliegts ievest gaļu un gaļas produktus.

Arī Eiropas Komisija atgādina, ka ne privātpersonas, ne komerciālie kravu pārvadātāji ES teritorijā no Krievijas nedrīkst ievest dzīvas cūkas, svaigu cūkgaļu un gaļas produktus.

PVD ir informējis Latvijas Cūkaudzētāju asociāciju, Cūku ciltsdarba centru un dzīvo cūku eksportētājus par Ļeņingradas apgabālā konstatēto Āfrikas cūku mēri un aicinājis informēt dzīvnieku turētājus par obligātu nepieciešamību ievērot stingrus biodrošības pasākumus dzīvnieku novietnēs. Papildus tam dzīvnieku turētājus informē arī PVD pārvalžu veterinārie inspektori, nogādājot informatīvos materiālus par biodrošību dzīvnieku novietnēs.

Līdzīgi drošības pasākumi ir ieviesti arī Latvijas kaimiņvalstīs Lietuvā un Igaunijā.

Āfrikas cūku mēris (ĀCM) ir bīstama, ļoti lipīga vīrusa izraisīta saslimšana cūku dzimtas dzīvniekiem. Dzīvnieku novietnē, kurā slimība konstatēta, ir jānokauj viss ganāmpulks, tādēļ šīs slimības konstatēšana dzīvnieku turētājam nes lielus ekonomiskos zaudējumus.

ĀCM ir izplatīts Āfrikas kontinentā, taču slimība reģistrēta arī Gruzijā, Azerbaidžānā, Krievijas Federācijā, kā arī konkrētās norobežotās zonās Itālijā. Latvijā cūkām šī saslimšana nekad nav reģistrēta.

Vīrusu cūkas viena otrai var nodod gan tieša kontakta veidā, gan caur inficēto cūku ekskrementiem, gan arī transmisīvi ar slimības pārnēsēju – *Ornithodoros* ģints ērcu līdzdalību. Latvijas teritorijā šo sugu ērcītes nav sastopamas. Infekcijas avots ir slimās cūkas – vīrusa nēsātājas, kā arī mežacūkas, kuras kopā ar ērcēm veido vīrusa rezervuāru dabā.

Cilvēkiem ĀCM nav bīstams, tomēr jāatceras, ka to izsauc vīruss, kas ir ļoti izturīgs ārējā vidē. Piemēram, gaļā pie +4°C vīruss saglabājas 150 dienas, sausā sālītā šķiņķī – 140 dienas, bet saldētā gaļā daudzus gadus. Tādēļ arī viens no PVD ieviestajiem drošības pasākumiem ir aicinājums muitai veikt visu privātpersonu, kas ieceļo Latvijā no Ļeņingradas apgabala, bagāžas kontroli, lai nepieļautu slimības ievazāšanu Latvijā ar pārtikas produktiem.

Dzīvnieku novietnē, kurā vīruss tiek konstatēts, tas var saglabāties apmēram vienu mēnesi, mēslos – līdz 11 dienām.

Slimības inkubācijas periods ir 5 līdz 19 dienas. Slimajiem dzīvniekiem novēro paaugstinātu temperatūru (40°C līdz 42°C), tiem asaro acis, ir izdalījumi no deguna, depresija, dzīvniekus parasti redz guļam, bet, ja tie staigā, tad novērojami kustību koordinācijas traucējumi.

Balto šķirņu cūkām izteikti ir redzami plaši zemādas asins izplūdumi.

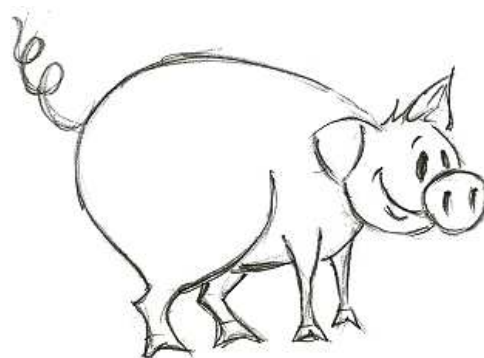
Dzīvnieki iet bojā 7 līdz 10 dienu laikā no inficēšanās brīža.

Dzīvnieku īpašnieka pienākums ir sekot līdz dzīvnieku veselības stāvoklim un nekavējoties informēt veterinārārstu, ja ir novērojamas jebkādas saslimšanas pazīmes.

Lai pasargātu savu novietni no ĀCM, dzīvnieku īpašniekam ir jāievēro visi bioloģiskās drošības pasākumi:

- cūkas nedrīkst nonākt saskarsmē ar kautuvju blakusproduktiem, kritušiem dzīvniekiem, kā arī tām nedrīkst izbarot termiski neapstrādātus virtuves atkritumus;
- nedrīkst pieļaut nepiederošu personu un transportlīdzekļu atrašanos novietnes teritorijā, strikti jāievēro transporta līdzekļu dezinfekcijas režīms;

- ja dzīvnieku novietni apmeklē citas personas, jānodrošina tās ar vienreiz lietojamo apģērbu – halātiem, babilām;
- neievest novietnē dzīvniekus bez saskaņošanas ar novietni apkalpojošo veterinārārstu;
- veikt regulārus deratizācijas pasākumus novietnē;
- ievērot personīgo higiēnu.

☑ Uzņēmējiem vairs nav jāmaksā par transmisīvās sūkļveida encefalopātijas izmeklējumiem dzīvniekiem

Zemkopības ministrija informē, ka 2011. gadā valsts ir radusi iespēju palīdzēt uzņēmējiem, sedzot finansiālos izdevumus par liellopu smadzeņu paraugu laboratoriskajiem izmeklējumiem uz transmisīvo sūkļveida encefalopātiju (TSE), tādējādi atbalstot uzņēmējus un veicinot ekonomiskās situācijas uzlabošanu un konkurētspēju, vienlaikus turpinot valstī veikt TSE efektīvu kontroli un nodrošinot sabiedrības veselību.

TSE ir vairāku slimību grupa, kurā ietilpst:

- govju sūkļveida encefalopātija liellopiem;
- skrepi aitām un kazām;
- hroniskā novājēšanas slimība briežu dzimtas dzīvniekiem;
- ūdeļu transmisīvā encefalopātija kažokzvēriem;
- Kreicfelda – Jakoba slimības paveids cilvēkiem.

Govju sūkļveida encefalopātija ir hroniska centrālās nervu sistēmas (CNS) slimība liellopiem, kas raksturojas ar lēnu, ilgstošu un progresējošu organisma vispārējā stāvokļa pasliktināšanos, ar neatgriezeniskiem CNS darbības traucējumiem, kā rezultātā iestājas bezpalīdzīgs ķermeņa stāvoklis un nāve.

TSE uzraudzības programmas nosacījumi ir izmeklēt uz govju sūkļveida encefalopātiju visus veselos kautos liellopus, kas vecāki par 30 mēnešiem, kā arī piespiedu kārtā nokautos un nobeigušos liellopus, kas vecāki par 24 mēnešiem.

Paraugus laboratoriskai izmeklēšanai noņem un iesūta Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) inspektors vai PVD pilnvarotais veterinārārsti. Laboratoriskos izmeklējumus uz govju sūkļveida encefalopātiju veic valsts zinātniskais institūts „Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts BIOR”.

TSE uzraudzības pasākumus līdzfinansē Eiropas Savienība, pēc to īstenošanas Latvijas valsts budžeta ieguldītie līdzekļi tiek atmaksāti līdz 50 procentu apmērā.

Turpmāk liellopu pārvietošanai Latvijas teritorijā nebūs nepieciešamas pasēs

2011. gada 29. janvārī stājās spēkā grozījumi MK 2003. gada 16. decembra noteikumos Nr. 712 „Dzīvnieku ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas un dzīvnieku apzīmēšanas kārtība”, kas paredz, ka turpmāk liellopu pārvietošanai Latvijas teritorijā nebūs nepieciešamas pasēs.

Izmaiņas noteikumos paredz, ka visiem liellopu sugas dzīvniekiem pasēs tiek izsniegtas tikai gadījumos, kad dzīvnieks tiek izvests uz citu Eiropas Savienības (ES) valsti vai trešajām valstīm, ja to pieprasa trešās valsts kompetentā iestāde. Informācija par liellopiem, kas tiek turēti un pārvietoti valsts teritorijā, tiek uzskaitīta elektroniskajā datubāzē.

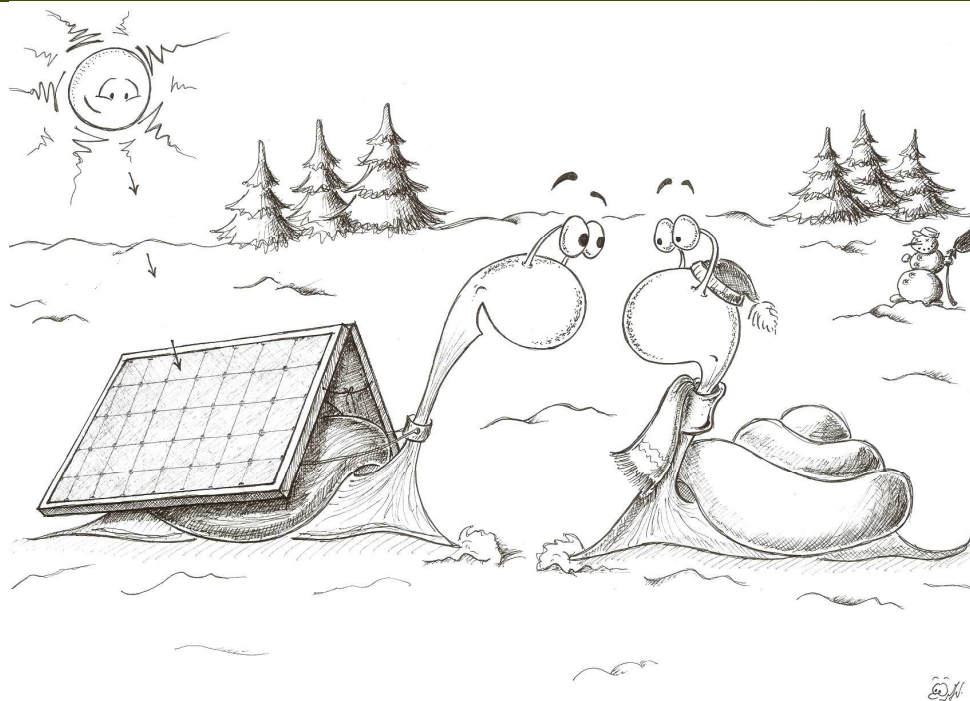
Savukārt dzīvnieku īpašnieki vai turētāji, kas audzē cūkas un izmanto tās tikai pašpatēriņam, varēs sniegt kopsavilkumu par cūku kustību tikai tajos gadījumos, kad dzīvnieks pirmoreiz ir ievietots novietnē un turpmāk divas reizes gadā, nevis katru

mēnesi. Tāpat grozījumi noteikumos paredz vienkāršot cūku apzīmēšanas kārtību, atļaujot vaislas cūkas apzīmēt arī ar tetovējumu, turklāt pārraudzības ganāmpulkos vaislas cūku apzīmēšanai būs vienkāršāka numura piešķiršana – tas ietvers novietnes numuru un papildu pievienoto individuālo numuru, kas norādīts augošā secībā. Pārējos ganāmpulkos cūkas pirms pārvietošanas tiks apzīmētas tikai ar novietnes numuru.

Vienlaikus grozījumi paredz noteikt, ka valsts aģentūra „Lauksaimniecības datu centrs”, kas līdz šim dzīvnieku īpašniekus un turētājus ir nodrošinājusi ar parastām krotālijām, turpmāk aitu un kazu ganāmpulku īpašniekiem un turētājiem izsniegs elektroniskās apzīmēšanas līdzekļus, t.i., ar elektronisko krotāliju pirms dzīvnieku izvešanas no valsts. Tā tiks sekmēta dzīvnieku precīza uzskaitē un apzīmēšana. **LL**

Sagatavots LLKC Lopkopības nodaļā pēc ZM informācijas un minētajiem MK noteikumiem

LAPAS JOKS

Dzīvojamā māju īpašnieki var pieteikties atbalsta saņemšanai par atjaunojamo energoresursu izmantošanu mājāsaimniecībās (t.sk. saules bateriju uzstādīšanu). Sīkāk lasīt izdevuma 9. lpp.

LAUKU LAPA TAVĀ E-PASTĀ

Piedāvājam iespēju saņemt informatīvos izdevumus „Lauku Lapa” un „Zivju Lapa” Jūsu e-pasta kastītē!

Lai pieteiktos izdevuma elektroniskai saņemšanai, sūtiet pieteikumu uz e-pastu: lauku.lapa@llkc.lv. Uz šo e-pastu varat sūtīt arī ieteikumus, kā mēs varētu pilnveidot „Lauku Lapa” un „Zivju Lapa”.

Pieteikumā jānorāda:

Vārds, Uzvārds; Iestādes nosaukums, kuru pārstāvat; E-pasta adresi, uz kuru vēlaties saņemt izdevumu.

SAGATAVOTS

SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag.,
Ozolnieku nov., LV-3018
tālr.: 63050220

Izdevumā:

N. Grickus un I. Vorobjovas zīmējumi